

U. B. BERGEN
Ms. 1510

Paal Berg

Forslag med motiver til "Lov om arbeidstvister"

Den 17 juli 1907 vedtok Stortinget efter forslag av representanten Castberg saadan beslutning : Regjeringen anmodes om at utrede spørsmålet om tvungen voldgift i arbeidstvistigheter og for neste Storting fremligge resultatet ledsaget av forslag.

Ved kgl. resolution av 8de august 1908 blev der besluttet nedsat en komité til at ta spørsmålet under behandling. Som medlemmer av denne komité blev opnevnt : Advokat O. Solnør dal som formand, advokat dr. jur. Einar Einarsen, formand for Arbeidernes fagl. landsorganisasjon Ole O. Lian, medlem av Norsk Arbeidsgiverforenings Centralstyre, fabriksier K. Myhre og stortingsmand Thore Myrvang.

Den 20 november 1909 avgav denne komité sin indstilling, indeholdende forslag til lov om magling og voldgift i arbeidstvistigheter.

Komiteen hadde ogsaa fått i opdrag at utrede forskjellige spørsmål vedrørende beskyttelse av foreningsretten. I paavente av komitéens indstilling angaaende disse spørsmål blev den videre behandling av den allerede avgivne indstilling utsat. Sidstavsigte sommer utbrøt imidlertid en omfattende arbeidskonflikt. Denne gav foranledning til, at Stortinget den 25 juli d. a. efter forslag fra 9 representanter besluttet at nedsatte en specialkomité til at ta under overveielse spørsmålet om magling og voldgift i arbeidstvister og snarest mulig fremkomme med uttalelse derom.

Efter indstilling fra den nedsatte komité fattet Odelstinget 19 august næstefter saadan beslutning : Spørsmålet om magling og voldgift i arbeidstvistigheter tages ikke under behandling av indeverrende Odelsting. Regjeringen anmodes om for neste Odelsting at avgi utta-

I. Indledning.

lelse og forslag i denne sak.

I henhold til denne anmodning er spørsmålet om voldgift og megle i arbeidstvistigheter optat til behandling, uten at man har avventet den departementale komités inndstilling til lov om beskyttelse av foreningsretten. Undertegnede assessor Paal Berg har fått i opdrag at utarbeide lovforslag paa grundlag av den foreliggende inndstilling fra den departementale komité. I henhold til dette opdrag avgives etterstaaende forslag med motiver.

av klassen og formål, og hvem som skal ha samme militære kapital og arbeids gang paa grunn av ikke en eneste fred for den alvorlige fare.

Den forordnede i mange land har utarbeidet et vedtak om at ingen skal bli straffet for arbeidsbrytning ved slike tilfelle, og det er naturlig at disse forordningene bør overta.

Utenlandske lovgivning. Den departementale komités inndstilling (n. 10 f. omt. bil. 5 og 6) samt den av N. Sygg etter et landdepartementets foranstaltning i 1890 utarbeidete framstilling av fremmede landes lovgivning om arbeid i arbeidsstrøster vil gi opplysninger om de rett, som forskellige lande har valgt av seg. Idet man henviser til disse framstillinger, skal man opplyse dem om en kort oversigt over de nidsa mere konstruktive delige loverholder.

I Italien framkom der i 1897 et regjeringsoverenskomst, som var veldig misbillig oppsigt, men omvis ikke, hvem det var, der bleit oppsigt til lov.

Dette lovforslag tar sigte paa handlister i private bedrifter av særlig samfunnsmessig betydning såsom klypsalgsgang, vandrek, transportbedrifter, pleie- og syke i hospitaler og sykhus, forpleining av personer,

Alm. motiver.

I. Indledning.

Som et indleg til denne rapporten i offentlige instalter,

samt Det er i alle lande et brændende spørsmål, hvad der fra statsmyndighederne kan gjøres for at forebygge de for samfundsfreden oprimende kampe mellem arbeidsgivere og arbeidere.

Man har set, hvordan arbeidsstans og forstyrrelse av arbeidsfreden har ført til uoprettelige tap for det hele samfunds økonomiske liv. Man har set, hvad arbeidskonflikterne har ført med sig av nød og elendighed, av klassehat og forbitterlse, og hvordan disse sammenstøt mellem kapital og arbeide gang på gang har utsat den sociale fred for den alvorligste fare.

Som forholdene i mange lande har utviklet sig nu, er det derfor blit en samfundscøpgave at største betydning at skape organer for en fredelig utjævning af disse økonomiske bøgerkrige.

Utenlandsk lovgivning. Den departementale komites indstilling (s. 36 f. samt bil. 5 og 6) samt den av N. Rygg efter Håndelsdepartementets foranstaltning i 1906 utarbeidede fremstilling av fremmede landes lovgivning om mulig i arbeidstvister vil gi oplysninger om de veie, som forskjellige fremmede lande har valgt at gå. Idet man henviser til disse fremstillinger, skal man supplere dem med en kort oversikt over de sidste års mere bemerkelsesverdige loverbeider.

I Italia fremkom der i 1907 et regjeringsforslag, som har vakt adskillig oppsikt, men endnu ikke, saavidt vitnes, er blit opphøyst til lov.

Dette lovforslag tar sigte på konflikter i private bedrifter av særlig samfundsmessig betydning såsom belysninganlegg, vannverk, transportbedrifter, pleie av syke i hospitaler og sykehuse, forpleining av personer,

a) Bulletin des internationaux arrondissements IX. (1910) s. 171

som er indlagt eller indepperret i offentlige anstalter, samt renovationsvirksomhet. - Behandling av konflikter mellom parterne.

For disse samfunnsdverdige privatbedrifter skal der fastsættes løns- og arbeidsreglementer, som må være godkjendt av vedkommende myndigheter før bedriftsindehaveren får bevilling eller koncession til over-

Til behandling av konflikter mellom bedriftsindehaverne og deres arbeidere skal der opprettes faste forlikss- og voldgiftsraad, valgt av parterne. For disse raad kan tvistemål indbringes enten etter begjæring av en av parterne eller ved formandens initiativ. - I allmennelige retstvister er en med stemmeflertet avgjort kjendelse bindende. Derimot kreves enstemmighet, hvis konflikten gjelder en forandring av arbeidsløn m.v. i løpet av den tid, for hvilken reglementet er fastsat.

Undlatelse av at respektere loven eller de i henhold den avgagte kjendelser medfører erstatningspligt og tap av den garantism, som arbeiderne må la indestaa hos arbeidsherren. En lov fra 1906 om 12 mai 1906.

Efter en forordning av 21 april 1906 for byen Zürich skal der av bystyret velges et fast forlikstraad paa 3 medlemmer. Truer der med at utbryte arbeidskonflikt, skal hver av parterne gi raadet underretning herom ; men raadet kan ogsaa av egen drift gripe ind. Mislykkes meglingen gaar saken til voldgift, hvis en av parterne eller bystyret forlanger det. Voldgiftsretten dannes av forlikstraadet og 2 eller 4 bisiddere, valgt av parterne. Kjendelsen skal offentliggjøres ; men etterkommes den ikke godvillig, kjender loven ikke noget andet tvangsmiddel end det, som ligger i offentliggjørelsen av forhandlingene.

Kanton Waadt har en lov av 12 mai 1909 om megling og voldgift i tilfelde av kollektive arbeidstvister.

x) Bulletin des internationalen arbeiteramts IX. (1910)s.171

Efter denne lov skal kantonets statsraad enten av egen drift eller efter begjuring av en av parterne opnævne et meglingsraad, naar en kollektivstrid bryter ut eller truer med at bryte ut.- Raadet skal indkalde parterne til forhandling. Opnaaes ikke forlik, skal raadet fremsette forslag til overenskomst. Kommer ingen saadan istand, skal raadet foreslaa saken avgjort ved voldgift. Gaar parterne med herpaa, skal der paa forlangende nedsettes en voldgiftsret med en av statsraadet opnævnt formand og 2 eller 4 medlemmer, valgt af parterne.

Det måtte ikke parterne eller vil nogen av dem drift ikke indlade sig paa forlik eller voldgift, skal en beretning herom offentliggjøres. Andre midler til at fremvinge måtte av parterne eller til at skape forlikelighet kjender loven ikke, heller ikke har den noget forbud mot arbeidsstans under forhandlingerne, med parterne at nå en fredelig avslutning.

I Spanien har man ved en lov av 19 mai 1908 fast regler om meglings- og voldgift i faglige konflikter. x) Arbeidere og arbeidsgivere skal mindst 24 timer, før arbeidsstans iverksattes, skriftlig underrette det stedlige "utvalg for social reform". Forsammlelse kan straffes med bøter. Men naar blot saadan anmeldelse er git, er det helt overlatt til parterne, om de vil indlade sig paa den av utvalget tilbudte meglingsforslag ; men det må ikke længe overstige 10 dage.

I en senere spansk lov av 27/4 1908 xx) fastslaaes saavel koalitions- som streikeretten, men ikke

x) Bulletin des internationalen arbeiteramts VIII. (1909), side 87.

xx) Bulletin des internationalen arbeiteramts VIII. (1909) side 220.

tvisten mellom partene om at arbeidsstans, som tilsigter avbrytelse av lys-
arkader, vandringsretten, eller vandtilførsel, av jernbanetrafik, av pasning
retten, eller den samfunnsnyttige virksomhet maa anmeldes.

I Danmark har man fast loven af 12 april
1910 om : "Utnævnelse af en forliksmænd i arbeids-
stridigheder" og "Oprettelse af en fast voldgifts-
ret". Efter den første af disse loven skal der for

2 aar ad gangen beskikkes en fast forliksmand for
det hele land. Denne forliksmand kan af egen drift
eller paa foranledning af en af parterne gripe ind,
naar der er grund til at frygte for arbeidsstans
eller naar arbeidsstans er utbrutt og han tillægger
stridens virkninger og omfang en større samfunds-
messig betydning. Hans opgave er gjennem forhand-
ling med parterne at søke en fredelig avslutning
paa striden. Det er paalagt parterne som pligt
at følge indkaldelsen ; men noget middel til at
fremvinge maae har loven ikke.

Opstaar der under forhandlingerne uenighet
om løn, arbeidstid, overarbeide og lignende, kan
de ene parten ikke komme ud af sin stilling, da
parterne avkreves erklaeringer, og er disse ikke
tilstrekkelig oplysende, kan vidner herom kreves
avhørt ved Den staande voldgiftsret.- Forliksmannen
kan fremsatte meglingsforslag ; men det maa ikke
offentliggjøres uten parternes samtykke. Under
utarbejdelsen af sit forslag skal han raadføre sig
med to representanter for parterne.

Efter den anden lov skal der i Kjøbenhavn
være en for det hele land fælles voldgiftsret.

Denne voldgiftsret har dommyndighet i stridigheter
angaaende fællesavtaler. Ogsaa andre arbeids-

tvister mellom fagforening og arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening kan indbringes for voldgiftsretten, naar den samtykker heri og parterne er enige.

Loven knytter civilrettslige følger til den kontraktsstridige streik eller lockout, men har intet forbud mot streik eller lockout i anledning av tvist, som kan indbringes for voldgiftsretten.

I Sverige har storstreiken i 1909 git foranledning til en rekke lovforslag. Per riksdagen 1910 blev der fremsat kgl. propositioner til lov om kollektivavtaler, lov om en domstol for tvistemål i anledning av kollektivavtaler, lov om visse arbeidskontrakter samt lov om straf for retsstridig streik i visse tilfælde, særlig i offentlige og almenn/drevne bedrifter. Til disse forslag knyttet sig også et forslag til forandring af maglingsloven av 1906 (jfr. dept. komiteindst. bil. 5 s. 173). Ingen af disse forslag blev vedtaget av riksdagen. De blev i noget andret skikkelse i 1911 påny fremsat for riksdagen, men vandt heller ikke da bifald.

I Frankrig blev der 22de december 1910 av ministeriet Briand fremsat et forslag til lov om magling og tvungen voldgift i arbeidskonflikter ved de større jernbaner ⁺). Efter dette forslag skal med visse mellemrum og mindst to gange om aaret repræsentanter for personalet indkaldes til forhandling med repræsentanter for vedk. jernbanes direktion, om spørsmaal vedkommende saavel det samlede

+) No. 626. Chambre des députés. Session extraordinaire de 1910. Projet de loi sur le statut des employés des chemins de fer d'intérêt général et sur le règlement pacifique des différends d'ordre collectif relatifs aux intérêts professionnels de ces agents.

personale som de enkelte funksjonerer og arbeidere.

Stridigheter skal behandles av meglingsråd i to instanser, bestående av representanter for de stridende parter. — Kan enighet ikke oppnås, skal enhver konflikt forelegges en voldgiftsret, valgt av parterne.

Loven forbyr streik av funksjonerer og arbeidere ved de jernbaner, som går ind under loven. Til dette forbud er dog ikke knyttet nogen mot de enkelte deltagere rettet straffetrudsel. Derimot kan vedk. forenings eller sammenslutnings styremedlemmer straffes med bøter eller fengsel.

Lovforslaget omfatter også statens jernbaner. Voldgiftskjendelse, som påfører statskassen utgifter, skal dog ikke være gyldig, før den er ratifisert av kamrene.

Deputeretkammerets Commission du Travail har den 13 november 1911 avgitt sin indstilling angaaende dette lovforslag. Indstillingen, som er forfattet av den tidligere minister Millerand, har i flere henseender omarbeidet forslaget, men den holder dog fast ved de to barende grundtanker : Forebygelse av konflikter ved regelmæssige forhandlinger mellem faste arbeiderutvalg og representanter for jernbanernes direktioner — og løsning av konflikter ved meglings- og voldgift. Av mere bemerkelsesverdige forandringer kan nevnes :

Det ene av de to meglingsinstanser er sløffet. —

Kamrenes ret til at kreve sig forelagt til ratifikation voldgiftskjenderne vedkommende statsbanerne er sløffet.

Så langt konflikten staar for voldgiftsret-

ster, som blir det forelagt. Nogen tvangsyndigheten, skal det være forbudt at streike, og enhver deltager i saadan forbudt streik kan straffes med bøter fra 16 til 100 frs. Regjeringsforslagets forbud mot streik etter voldgiftskjendelsen og de dertil knyttede, mot lederne rettede straffebestemmelser er derimot slifet. Det er saaledes det canadiske system indstillingen forsaavidt har sluttsig til.

De av den departementale komite i bil.
5 (side 14 fg.) nevnte franske forslag til en alm. lov om meglings og voldgift har været behandlet av depoterkammerets Commission de Travail, hvis Indstilling av 27/12 1907, gjentat 16/6 1910, i det vesentlige bygger paa Millevands forslag av 1906. Lenger end til denne indstilling er saken endnu ikke naadd.

I England har man holdt fast ved meglingsloven av 1896 (komiteindst.bil,6side 125 fg.), den nordiske lov av 1907, men her har man ikke man har paa forskjellig maate sikt at styrke og utbygge det frivillige meglingsvæsen, som loven av 1896 siktet at organisere.

Det sidste skritt paa dennebane er
nr 21/10 1909 om Bunningraad (Trade Board's act. Board of Trade's kundgjørelse av 10 oktbr.1911 om opprettelsen av et fast, det hele land omfattende industriene over det arbeidstvillingaet vist meglingsraad (Industrial council). Til medlemmer av dette raad har Board of Trade opnevnt 13 arbeids- giverepresentanter og 13 arbeiderrepresentanter, med en embedsmand i Board of Trade som formand (Chief Industrial Commissioner). Raadet skal hvertaar holde 3 regelmessige møter og skal desuden træie sammen saa ofte det maatte være paakrevet. Dets opgave er at undersøke og megle i arbeidstvi-

ster, som blir det forelagt. Nogen tvangsmyndighed, for samme beträffer ej loven inden til het har det ikke. Det er en helt frivillig sak at vælge lønnaad (Trade boards), hvis man for parterne, om de vil møte.

Dette raad blev konstituert den 20de oktober 1911 og umiddelbart efter blev dets bistand paakaldt i anledning af en dokarbeiderkonflikt i Dansk Røg havn, hvilket var et følge af en usikkerhed i den britiske oversættelsesindustri, ladt til et utvalg, bestaaende af formanden og 4 medlemmer +).

Nar derfor en action opnås end den lovenskede, kan Dette raad er i det vessestlige organisert overensstemmende med en vedtægt om tvungen voldrift, udsteds af statens ret til ejendom statsejeren. Macara, formand i børneldsspinderiernes forening. Dette institutioner at fastsatte lighedsprincipper.

Fra arbeiderhold blev der den 16de august 1911 - dagen for utbruddet af den store jernbanestreik - fremsat for parlamentet et forslag til lov om arbeidstvistigheter (Labour Disputes Bill).^{x)}

Dette forslag er i alt vessestlig en gjengivelse av den kanadiske lov af 1907, om tvungen meglingspligt i visse bedrifter, og betegner saaledes et brudd med det standpunkt, man hittil har intat i England.

En særegen stilling intar den engelske lov af 20/10 1909 om lønningsraad (Trade boards. act. 1909, 9 Hw. 7. Chr. 22). Denne lov tar sigte på industrigrene, hvor det erfaringsmæssig har vist sig, at arbeiderne ikke har mægtet at organisere sig til varetagelse ved egen hjælp af sine lønninger og voldgård i forbindelse med beskyttelsen af

+) The Board of Trade Labour Gazette xix nr. 10, side 362, Sociale Praxis xxI, nr. 5, sp. 156 fg.

++) Sociale Praxis xx, 52, sp. 1629. til at underkaste

x) Sociale Praxis, xx, nr. 48, sp. 1528. Forslaget er av Underhuset foranlediget trykt (Bill nr. 360).

krav. For saadan bedrifter gir loven adgang til at oprette lønningsraad (Trade boards), hvil medlemmer skal opnawes dels af regjeringen, dels af arbeiderne og arbeidsgiverne, og som har til opgave at fastsatte arbeidernes minimis løninger. Denne lovs hovedhensigt er at forbedre vilkaarene for arbeiderne i den saakaldte utsvedningsindustri. Den er saaledes en ren arbeiderbeskyttelseslov og har derfor en anden opgave end den lovgivning, som gjennem megle og voldgift vil skape social fred. Men den møtes med lovs om tvungen voldgift i anerkjendelsen av statens ret til gjennom statsorganiserte institutioner at fastsatte lønningsatserne for privat bedrift, - to hver, og den dertil skalde opnawes av kgl. regjeringadepartement.

Arbeid-støtte i 1900-1901, og loven skal da bemyndiges med straf av bøter eller hafte indtil 3 måneder.

Vore statsmagters stilling. Takkende fagforening kunde i tilfælde udeliggis Hos os tok statsmagterne spørsmålet om megle og voldgift i arbeidstvister første gang op til behandling i 1902. Efter foredrag av justitsdepartementets daværende chef, statsraad Årstad blev der det år fremsat en kgl. proposition til lov om registrerte fagforeninger samt megle og voldgift i arbeidstvistigheter (Ot. prp. 11/1902-03).

Dette lovforslag satte spørsmålet om megle og voldgift i forbindelse med beskyttelsen av den faglige foreningsfrihet. Saadan beskyttelse kun skyldes/ydes de foreninger, som lot sig registrere og derved paatok sig en viss pligt til at underkaste sig megle og voldgift i tilfælde af arbeidskonflikt. Der blev nuist motstand mod dette forslag fra en Enhver arbeidskonflikt, hvori registrert fag blev indstillet, blot Stortinget den 17. juli 1907

førening optraadte som part, skulde indbringes for et lokalt meglingsraad, før arbeidsstans kunde i-
verksættes. Viste meglingen sig resultatløs, skul-
de saken med begge parters samtykke kunne indbrin-
ges for en voldgiftsret. I saafald skulle det ned-
lagte arbeide gjenoptages og ingen av parterne måtte
beslutte arbeidsstans paa grund av tvisten, saa
lange den stod for voldgiftsretten.-

Meglingsraadet skulle bestaa af en fast for-
mand, valgt av kommunestyret for 1 år ad gangen,
og to av parterne for den enkelte sak valgte med-
lemmer.

II. Retsvister.

Voldgiftsretten skulle bestaa af 5 medlemmer.
Parterne skulle vælge to hver, og den femte skulle
opnåernes vedk. regjeringsdepartement.

Arbeid-stans i strid med loven skulle be-
lægges med straf af høster eller høfte indtil 3 ma-
neder. Vedkommende fagforening kunde i tilfælde ut-
slettes af registret.

Socialkomiteen sluttet sig i sin indstilling
(Indst.-O. XIII-1902/03) i det væsentlige til den
kgl. proposition; ~~at vedtagelsen~~ den tilfældet et for-
slag om, at brudd paa overenskomst skulle kunne
indbringes for voldgiftsretten efter ensidig begje-
ring fra en av parterne.

Denne indstilling nådde dog ikke frem til
endelig vedtagelse. Her her i landet kan undtagel-
sesvis i 1906 optok handelsdepartementet saken til
my behandling og ufarbeitet et foreløbig utkast. I
idette var ved siden av regler om foreningsretten
kun optat bestemmelser om meglingsretten.

Ber blev reist motstand mot dette forslag
fra arbeiderhold, og den videre behandling av det
blev indstillet, idet Stortinget den 17 juli 1907

efter representanten Castbergs forslag vedtok at
anmode regjeringen om at utrede spørsmålet om
tvungen voldgift i arbeidstvister.

Med hensyn til de fra arbeider- og arbeids-
giverhold fremkomne lovforslag henvises til den de-
partementale komites indst. side 31 fg. Dette handte
om voldgiftskunnet, og disse 22 tarifavtaler omfattet
alle 22 arbeidere. (Arbeidernes fagl. landsorga-
nisations beretning for 1910 s. 68).

Efterom tarifavtaleene blir myppigere og
myppigere, men man varo forberedt på, at antallet
av konfliktheter også økte. Det er derfor in-
gen tilfredsstillelse, at det andre

II. Rettstvister.
middel til løsning av manglene retstvister end den
De Konflikter, som kan true arbeidsfreden, er
private konflikter. Den interne konflikten, en konflik-
tenten retstvister eller interessekampe.

Rettstvistene angaaer haandhvelsen eller for-
staaelsen av gjeldende tarifavtaler mellom arbeids-
givere og arbeidere i et fag.

I interessekampene strides der ikke om, hvad
som er ret, men om nye løns- og arbeidsvilkaar, om
indførelse av mindsteløn, forhøielse av lønnings-
satser, forkortelse av arbeidstid o.s.v. Først og
fremst er interessekampene arbeidernes og arbeids-
givernes kampe om, hvordan produktionsutbyttet skal
deles for disse sektor, som etter sin produksjon
fordeltes.

En hurtig løsning. Men man ikke kroy, at en
De egentlige retstvister - om forstaaelsen
av trufne avtaler - har her i landet kun undtagel-
sesvis ført til virkelig arbeidsstans. Av den de-
partementale komités indstilling vil sees, at alle-
redede i 1902 indgik Norsk Arbeidsgiverforenings cen-
tralstyre og Arbeidernes faglige landsorganisations
sekretariat en avtale, hvorefter tvist om bestaaen-
de overenskomst skulde avgjøres ved voldgift efter

ensidig begjæring fra en av parterne. Denne overenskomst staar vistnok ikke lenger ved kraft; men i de tarifavtaler, som oprettes indtages voldgiftsklausul regelmessig – om end ikke undtagelsesfrit. (Indst. side 33-34, bil. 2 s. 5-6). Av de i 1910 oprettede avtaler var det alene 25, som ikke hadde voldgiftsklausul, og disse 25 tarifavtaler omfattet alene 500 arbeidere. (Arbeidernes fagl. landsorganisationers beretning for 1910 s. 85). procesregler.

Under. Eftersom tarifavtalerne blir hyppigere og istehyppigere, må man være forberedt paa, at antallet av tarifstridigheter ogsaa økes. Det er derfor ingen tilfredsstillende tilstand, at man intet andet har middel/til løsning av saadanne retstvister end den private voldgift. Den yder ingen hjælp, om konflikten falder utenfor voldgiftsavtalens ramme. Man staar ogsaa fast, om den ene part undrar sig fra voldgiften eller erkærer hele tarifavtalen og dermed ogsaa voldgiftsavtalen bortfaldt paa grund av misligholdelse fra den anden side. En privat voldgiftsret vil ogsaa savne ethvert magtmiddel til at faa fremskaffet nødvendige oplysninger. Enhver individ kan vistnok henvise til de almindelige domstole. Men vor ordinære proces er alt andet end skikket for disse saker, som efter sin natur krever en hurtig løsning. Man kan ikke kræve, at en arbeidsstok skal gaa i månedsvis og arbeide for en løn, som de mener er avtalestridig. Heller ikke kan man hos de ordinære domstole gjøre regning paa den for behandlingen av disse egenartede saker nødvendige sakkundskap. Kræv, som vil finde sin uddelbare løsning bør derfor – som av den departementale komité foreslaas –, oprettes en særdomstol for rets-

tvister angaaende tarifavtaler, med en for dem avpasset procesform. Alene derved kan man komme bort fra den i langden uholdbare tilstand, at parterne selv maa skape sig sin domstol for hver ny konflikt.

Man er med komitéen enig i, at der ikke er grund til at henlagge under denne domstol de av individuelle arbeidskontrakter utspringende retskrav. Det er forutsetningen, at de fremdeles blir at behandle efter de for dem nu gjeldende procesregler.

Under den nye domstol tankes henlagt alene de tvistemaalet, som direkte gjelder en tarifavtale og som reises for at faa tarifavtalen opretholdt eller faa dens rette forstaelse fastslaat.

Nn Vil sakens utfald avhenge av forstaelsen av en tarifavtale, finder den departementale komité (jfr. indst. s. 47 sp. 1), at den skal kunne indbringes for denne domstol, selv om ~~en~~ fagforening indsnevrer paastanden til kun at omfatte et av den enkelte arbeider paa grunlag av hans individuelle arbeidskontrakt reist krav. Efter vor gjeldende proseslare vilde imidlertid dommen i en saadan sak kun være res judicata for det i paastanden omhandlede individuelle krav og ikke for forstaelsen av den tarifavtale, arbeidskontrakten bygges paa. Sak bør derfor ikke kunne indbringes for den nye ret, uten at ~~giver~~ det krav, som indbringes til retskraftig avgjørelse, bygges umiddelbart paa selve tarifavtalen. Hermed bør dog ikke vsre utelukket, at der aapnes adgang til i forbindelse med sak om tarifavtale at indtale saadan av arbeidskontrakter utspringende individuelle krav, som vil finde sin umiddelbare løsning ved dommen angaaende tarifavtalen. Men da der mot den enkelte arbeiders krav kan bli reist spe-

+1) Arbeidslagen reg. landorganisasjonsloven for 1910, side 86-87 tabel II.

cielle indsigelser, som er tarifavtalen uvedkommende, måtte retten kunne vise saadane individuelle krav fralsig, naar de ikke hensigtmessig kan løses sammen med den sak, som det skal være rettens egentlige opgave at behandle, (jfr. straffeproceslovens regler om straffedomstolens paadsmelse av borgerlige retskrav.) se aar.

Hensigten med fellesavtalerne er at danne grundlaget for alle de enkelte arbeidskontrakter. Efter vor gjeldende proceslære vil imidlertid en dom i sak om fellesavtalen ikke faa formel retskraft for senere sak angaaende de enkelte arbeidskontrakter. For at hindre at spørsmålet skulde kunne tages op igjen under en saadan sak bør det i loven fastslæaes, at parterne i en alm. sak om en individuelkontrakt er saavel formelt som reelt bundet av specialdomstolens avgjørelse med hensyn til forstaelsen av den fellesavtale, som arbeidskontrakten hviler paa. Utvikle sig, enten istand til at ofre sig helt ut for dette mit arbeide, hvis lykkelige løsning i første runde vil svikke. Det vil vere vanskelig at gjøre sig op nogen bestemt mening om den nye domstols arbeidsmønster. Det er ikke mange aar siden tarifavtaler kom i bruk her i landet. Indtil 1905 var der ganske faa av dem; det var først i 1906 og særlig innlege 1907, at utviklingen tok fart. Ved utgangen av 1909 var antallet av tarifavtaler steget til 453, omfattende 48917 arbeidere; ved utgangen av 1910 var der i kraft 497 avtaler, omfattende 53001 arbeidere.
+)
+), at den nye retts forstand utstyrer med en I 1907 var der 7 voldgiftssaker, i 1908 steg

I alle de lova, som har organisert domstol-

+) Arbeidernes fagl. landsorganisations beretning for 1910, side 86-87 tabel II.

tallet til 22 og i 1909 til 24. (Den departementale komite's indst. bil. 2 side 6). I Arbeidernes fagl. landsorganisations beretning for 1910 er indtatt 12 voldgiftsavgjørelser ; denne opgave er dog ikke helt fuldstændig, saavidt man kan se ved at sammenholde den med Norsk Arbeidsgiverforenings meddelelser for samme aar.

Antallet av de i senere aar paadsmte voldgiftssaker vil dog ikke gi noget paalidelig bilde av den nye rets arbeide. Ti man maa vistnok gaa ut fra, at der vil bli lagt stadig sterkere beslag paa den eller ialfald dens formand til behandling av voldgiftssaker i interessekonflikter, selv om man ikke indfører - som av den departementale komités flertal foreslaat - obligatorisk voldgiftsbehandling ved denne ret.- Det vil endvidere være av største vekt, at den nye rets formand, under hvis haand retsreglerne paa dette vanskelige omraade skal utvikle sig, slettes istand til at ofre sig helt ut for dette sit arbeide, hvis lykkelige løsning i første rekke vil avhenge av hans indsigt og den autoritet, han formaar at erhverve sig. Domstolen bør derfor organiseres med en fast formand, hvis hovedopgave bør være arbeidet med de saker, som forelægges retten. Da dette hans arbeide dog neppe helt ut vil legge beslag paa ham, bør han knyttes til Høiesteret som ekstraordinær assessor. Hvad den nye domstol levner ham av tid og arbeidskraft, vil derved komme Høiesteret til gode, samtidig som det vil være af betydning, at den nye rets formand utstyres med en høiesteretsdommers verdighet.

I alle de love, som har organisert domstole

le for arbeidstvister, er det en gjennemgaaende regel, at de eventuelle parter enten direkte eller gjennem sine organisaticher pver en vassentlig indflydelse paa valget av rettens medlemmer. — Efter den danske lov av 1910 er idet saaledes arbeidernes og arbeidsgivernes centralorganisationer, som velger de 6 medlemmer av retten, og disse velger saa sin formand. Efter de svenske utkast skulde 4 av rettens 7 medlemmer opnernes efter forslag fra arbeidsgiver- og fagforeninger. Endelig, bør vistnok antalet av de Den departementale komité har ogsaa foreslatt de sakkyndige medlemmer valgt av arbeidernes og arbeidsgivernes centralorganisationer. De nu bestaaende Centralorganisationer "Arbeidernes faglige landsorganisation" og "Norsk Arbeidsgiverforening" maa ogsaa for tiden siges bli saa overveiende grad at representere de organiserte arbeidere og arbeidsgivere, at det kan vere naturlig at henlagge valget til dem. Av de 53000 arbeidere, som omfattedes av de pr. 1/1 1911 gjaldende tarifavtaler, stod saaledes 47453 dei de fagforeninger, som var tilsluttet landsorganisationen (jfr. denne beretning for 1910 side 100-101). Efter meddelelse fra Norsk Arbeidsgiverforenings centralstyre var der den 1/9 1911 indmeldt i denne forening 1357 bedrifter, som beskjaftiget 66436 arbeidere. Dertil kommer Komiteen har henlagt valget til centralorganisationernes generalforsamlinger. Man tror det dog heldigere, at valget overlates til de resp. styrer. Disse vil sitte inde med et sikkerrere personalkjendskap og vil ha bedre betingel-

ser for at velge de rette mænd end de mere tilfeldig sammensatte generalforsamlinger, hvor forbigaaende stemninger og bihensyn let kan faa en for stor indflydelse. Den Ny-Zealandiske voldets rets komitéen gir organisationerne en ubetinget valgret, vil man foreslaa dem tildelt en indstillingsmyndighet, dog saaledes at valget maa ske blandt de indstillede.

Mens komitéen gir organisationerne en ubetinget valgret, vil man foreslaa dem tildelt en indstillingsmyndighet, dog saaledes at valget maa ske blandt de indstillede.

Etter komitéens forslag skulde retten bestaa av 3 medlemmer. Naar dens avgjørelser, som tanken er, skal være endelige, bør vistnok antallet av de sakkyndige meddommere skønes. Den paatakte svenske arbeidsret skulde som foran nævnt ha 4 sakkyndige medlemmer. Den danske ret har 6. I de private voldgiftsretter, som har været nedsat hos os har det ogsaa ved siden av formanden som regel været mindst 4 og ofte 6 medlemmer. Man er blit staende ved, at retten bør sammensettes av 5 medlemmer, av hvilke de 4 opnævnes efter forslag av organisationerne.

Likesom den departementale komité finder man, at der ikke bør være adgang til at paaanke denne specialdomstols avgjørelser. Da den skal være fælles for det hele land, er det for retsenhetens skyld ikke paakravet at skape nogen appellenstans. Og saavidt fyldig sammensat som retten vil bli efter nærværende utkast, skulde man ha saa sterke garantier for sikre og retfærdige retsavgjørelser, at en ankeinstans skulde være overflødig. Det er derhos av vesentlig vigt, at man for disse tvistemål faar en hurtig avgjørelse; likeoverfor dette hensyn bør de betenkelskheter vike, som man maatte ha ved at gjøre rettens avgjørelser.

det kan vil være at spilde tiden og påføre en upåaankelige.

De i endel lande oprettede tilsvarende domstole er paa samme maate regelmessig tillagt endelig domsmyndighet. Den Ny-Zealandske voldgiftsrets kjendelser og domme er saaledes inappelable (lov 5/10 1908 § 96²) ; derimot kan rettens formand paa forhaand indhente Høiesterets uttalelse om de retsspørsmaal, som opstaar (lov 10/10 1908 § 59). Tilsvarende bestemmelser har man i Den Australiske unionslov af 15/12 1904 § 31.

Den danske lov gir alene adgang til at paa-
anke kjendelser vedkommende vidneførsler og syns-
og skjønsforretninger.

Tariifartikler.

Den svenske proposition av 1910 aapnet ad-
gang til oppel av alle Arbetsrettens avgjørelser. Der fremkom imidlertid en række indvendinger her-
imot, og i propositionen av 1911 blev der gjort
den forandring, at der alene skulde være adgang
til at appellere kjendelser, hvorved retten enten
^{for} ~~sakken~~ avviste eller forkastet en av indstevnte fremsat
avvisningspaastand. Denne undtagelse, som dette
sidste svenske forslag gjør, har man optat i nær-
verende utkast. Uten en saadan undtagelse kunde
det risikeres, at en sak overhodet ikke kom ind
for nogen domstol eller at flere domstole uavhan-
gig av hinanden tok den under behandling. Opsæt-
tende virkning bør dog appellen ikke ha.

Efter komitéutkastet skulde forliksmegling
ved et særskilt meglingsraad gaa forut for den
egentlige retsbehandling. Man har trodd at kunne
sløsje denne megling. Disse saker blir regelmæ-
sig paa forhaand gjort til gjenstand for en saa-
vidt indgaaende forhandling mellem parterne, at

det kun vil være at spilde tiden og påaføre dem usædig bryderi, om der pålægges dem nye forhandlinger for maglingsraadet, før de kan fåa saken retslig avgjort. For alene være et bringe de par-

Med hensyn til rettens navn skal bemerkes, at det vilde være urettigt at kalde den en "voldgiftsret", al den stund dens kompetance ikke hviler paa nogen privat aftale. Man vil foreslaa, at den i likhet med den paatænkte svenske domstol kaldes "Arbeidsretten".

II
Arbeidsretten i en betegnelse med brudd. Arbeidsretten i en betegnelse med brudd. Arbeidsretten i en betegnelse med brudd. Arbeidsretten i en betegnelse med brudd.

Tarifavtaler. Den departementale komité forutsætter - saavidt man kan se (jfr. indst. side 45, spalte 2) - at den nye domstol likeoverfor brudd paa tarifavtaler vil ha at anvende civilrettens almindelige regler. Disse passer dog litet for de retslige nydannelser, som tarifavtalerne er. Det er derfor vistnok påkrævet, at loven ikke alene organiserer domstolen, men ogsaa fastslaar følgerne af et tarifbrudd. En fuldstændig kodifikation af reglerne om tarifavtalers retslige virkninger bør derimot loven ikke inddale sig paa. Dertil er tarifavtalerne for nye hos os, ligesom videnskapens stilling til dem og til de spørsmaal, de fremkalder, endnu i flere henseender er usikker.

Efter vor alm. civilret kan aftalebrudd enten gi ret til at have kontrakten eller ret til at kræve erstatning, hvis økonomisk skade er lidt.

Likeoverfor tarifbrudd vil en ret til at have kontrakten ofte være litet formaalstjenlig. Ophæves en almindelig kontrakt, saa er parterne

dermed fri av hinanden ; men om en tarifavtale ophæves, saa vil arbeidsgiver og arbeidsstok al- likevel fremdeles trænge hinanden. At opheve av- talen vilde derfor alene vere at bringe de parter, som praktisk talt ikke kan være hinanden foruten, op i de gamle uordnede tilstande. Det vilde være at skape ny ure og nye kampe, til man efter fik en overenskomst istand.

Vore gjaldende erstatningsregler vil hel- ler ikke i mange tilfælde kunne yde nogen beskyt- telse mot brudd. Arbeidstiden i en bedrift er f. eks. længere end tarifen bestemmer. Faar nu vedkommende arbeidere utbetalt, hvad de er blit enig med arbeidsherren om, har de intet mere at kræve. Mot dem personlig er intet kontraktsbrudd begaat. Men tarifen er brutt ; aftalen med fag- foreningen er kranket. Ogsaa fagforeningen staar dog praktisk talt retløs og uten noget retsmid- del. Skadebot vil ikke kunne kræves ; for nogen økonomisk skade har foreningen ikke lidt. Man kan vistnok gi den anvisning paa retslig forbud. (Komitéindst. bil.3, side 15 spalte 1). I og for sig er dette dog et litet hensigtsmessig retsmid- del likeoverfor konflikter som de, det her gjæl- der, - og likeoverfor det brudd, som allerede er begaat, hjælper forbud ikke. Som forholdene er har fagforeningen intet andet at ty til end at true med streik, blokade eller lignende. Men naar loven setter sig til op- gava at avlyse selvægten mod rettergang, saa er det naturlig og nødvendig, at der skapes retsføl- ger av saadanne brudd. Der bør derfor være ad- gang for domstolen til at knytte økonomiske fæl-

ger til ethvert retsbrudd uten hensyn til om skade er lidt. — Man kunne vistnok henvise parterne til i sine tarifer at træffe avtaler om konventionalbot for saadane tilfælde. Det er dog at foretrække, at loven ved deklaratoriske regler gjør det overflydlig for parterne at opta saadane spørsmål til drøftelse under sine tarifforhandlinger.

Det er en hovedregel i vor gjeldende ret, at for skade, som er lidt, skal den skyldige gi fuld erstatning. Regelen er dog ikke længer undtagelsesfri og særlig for forhold, som de her omhandlede synes det særlig paakrevet, at der aaves domstolen adgang til at ansatte skadeboten under tilbørlig hensyn til den utviste skyld og de konkrete forhold i det hele. Et arbeidsgiver kan ikke få et rent skjønnsspørsmål, om der foreligger et brudd paa fellesavtale eller ikke. Tarifavtalen binder ikke de enkelte arbeidere til at bli i arbeidet. Hver enkelt kan, om han er misfornøiet med de nye vilkaar, slutte og ønske sig andet arbeide. Først når flere av dem i felles forståelse opsigter for at fremvinge bedre vilkaar, foreligger der et brudd paa tarifavtalen. Det er dette subjektive moment — den bør tarifstridige hensigt — som vil gjøre det saa vanskelig at trække gransen mellem de enkeltes lovlige opsigelse og de fleres tarifstridige fellesoptræden. Gransen vil nødvendigvis bli vag og des flytende, og i samme grad bør retsreglerne være bøjelige. For i forhold av denne art vil vor gjeldende rets hovedregel — altså eller intet — passer litet medlemmer, — naar han bøyer flere lawlinge i si. Ogsaa det, at skaden saa ofte er vanskelig

same maa kan ogsaa den enkelte arbeider
at bestemme og kan bli uforholdsmaessig stor i for-
pligtelser efter tariffen. Roktrykkernes
hold til den utviste skyld, gjør det naturlig, at
f. eks. bestemmer, at intet fagforeningsmed-
lemmer ikke alene skadens omfang, men ogsaa de omstændig-
heter, hvorunder bruddet fandt sted, blir tillagt
som fastsat. Hvert enkelt fagforeningsmedlem
betydning ved ansættelsen af skadeboten, - et prin-
cip, som vor ret allerede har optat for de tilfæl-
lige nogen speciel arbeidskontrakt i det er
bestemt, at den skadelidende ved eget mislig forhold
til tariffen, han bryter. Paa samme maa
har fremkaldt retsbruddet (lov om straffelovens
græernes sidste tarif bestemmer, at fagforen-
ingsmedlemmer ikke maa ta arbeide hos andre fir-

De regler, som man saaledes mener bør in-
døde, som er tilsluttet reproduktionen fore-
tages i loven, falder sammen med, hvad det danske
nation. - Likewise hvis fagforeningsmedlemmer maa
voldgiftslov av 1910 i sin § 5 bestemmer om er-
egen haed og uben foreningsbeslutning krenker
statning for brudd paa tarifavtale. Den danske
frederikspolen og i strid med tariffen erklærer
lov hviler paa enstemmig forslag fra en komite,
stræk for at få fremvurset nye arbejdsvilkår,
bestaaende af repræsentanter for arbeidsgivernes
for den er utlyst. Opsiger de paa lovlige maa,
og arbeidernes centralorganisationer, og de be-
bryter de ikke sine arbeidskontrakter; men i
tragtninger, de danske bestemmelser bygger paa,
strid med tariffen handler de.
er i alt væsentlig de samme, som hvad foran er

Har mi arbeidsgiver eller fagforening
anført.

ved tariffen lovlige bundet sine medlemmer maa

Et andet spørsmål, som ogsaa bør finde sin
maa ogsaa det medlem, som bryter tariffen har
losning i loven, er, hvor ansvaret for tarifbrudd
personlig ansvarlig. Men spørsmålet er, om an-
skal lægges. Hviler bruddet paa foreningsbeslut-
saret bør begrænses til ham eller om ikke ogsaa
ning eller er det fremkaldt av foreningens ledende
forening maa hafte for, hvad deres medlemmer
mend i deres egenskap af foreningstjenestemænd bør
saaledes gjør.

utvilsomt foreningen fuldt ut bære følgerne. Men

Stør foreningen helt utenfor tarifhandlet
der er tarifbrudd, som ogsaa det enkelte medlem
og har den tilmed intet kendskab til det, synes
av den kontraherende forening kan begaa paa egen
det ikke rimelig at pålægge foreningen noget ar-
haand. Den enkelte arbeidsgiver gjør sig saaledes
svar. Heller ikke kan der være nogen grund for
skyldig i tarifbrudd, naar han ikke respekterer
foreningen til at gripe ind, saaledes den anden
minimumssatserne, - naar han i strid med gjældende
part - den krenkede - forholder sig passiv og ikke
tarif opsigter arbeidere, blot fordi de er fagfor-
kningsmedlemmer, - naar han benytter flere lærlin-
gerom, maa det være foreningens ubetingede pligt
ge i sin bedrift end tariffen tillater o.s.v. Paa

samme maate kan ogsaa den enkelte arbeider ha forpligtelser efter tariffen. Boktrykkernes tarif f. eks. bestemmer, at intet fagforeningsmedlem maa ta arbeide under ringere betingelser end i tariffen fastsat. Hvert enkelt fagforeningsmedlem, som handler herimot, begaar tarifbrudd. Han kranker ikke nogen speciel arbeidskontrakt ; det er alene tariffen, han bryter. — Paa samme maate, naar kemi-grafernes sidste tarif bestemmer, at fagforeningsmedlemmer ikke maa ta arbeide hos andre firmaer end de, som er tilsluttet reproducerernes forening. — Likesaa hvis fagforeningsmedlemmer paa egen haand og uten foreningsbeslutning kranker fredspligten og i strid med tariffen erklaerer streik for at faa fremtvunget nye arbeidsvilkaaar, før den er utlpet. Opsiger de paa lovlige maate, bryter de ikke sine arbeidskontrakter ; men i strid med tariffen handler de.

Har nu arbeidsgiver- eller fagforening ved tariffen lovlige bundet sine medlemmer, saa maa ogsaa det medlem, som bryter tariffen være personlig ansvarlig. Men spørsmaalet er, om ansvaret bør begrænses til ham eller om ikke ogsaa foreningen maa hefte for, hvad deres medlemmer saaledes gjør.

Staar foreningen helt utenfor tarifbruddet og har den tilmed intet kjendskap til det, synes det ikke rimelig at paalægge foreningen noget ansvar. Heller ikke kan der vere nogen grund for foreningen til at gripe ind, saalenge den anden part - den krankede - forholder sig passiv og ikke krasver indiskriden. Men fremsættes forlangende herom, maa det være foreningens ubetingede pligt

at tvinge vedkommende medlem til tarifflydighet ved alle de midler, som staar til dens raadighet.

Og forsømmer foreningen denne sin pligt, bør den ikke kunne undgaa ansvar. Kan det enkelte medlems tarifbrudd paa nogen maste siges fremkaldt av foreningen bør ogsaa foreningen vere ansvarlig, selv om han ikke har handlet efter paalæg fra foreningen selv. ⁺)

Efter den danske lovs § 5 nr. 1 vil der for almindelige tarifbrudd alene kunne paalægges foreningen ansvar, "naar den har gjort sig delagtig i de paaklagede forhold". Efter samme §'s nr. 4 vil der for tarifstridig streik eller lockout ogsaa kunne paalægges foreningen ansvar, hvis konflikten "vedrører forstaaelsen av en foreliggende prisurant med almindelige bestemmelser eller en almindelig mellem organisationerne bestaaende overenskomst". For streik eller lockout er der saaledes paalagt foreningerne et visst begrenset garantiansvar. Det bør dog merkes, at denne garantibestemelse hviler paa et kompromis mellem arbeidsgivere og arbeidere. ⁺⁺) Uten saadan overenskomst mellem de interesserte parter eller deres organisationer vil det hos os neppe være tilraadelig at strække foreningernes ansvarspligt længere end foran foreslaat ; men loven vil selvfølgelig ikke være til hinder for, at der i tariffen træffes speciel aytale om et videregaaende ansvar.

+) Jfr. Wöbling "Die gesetzliche Regelung des Tarifvertrages", i Archiv für Socialwissenschaft und Socialpolitik xxIx, s. 884.

++) Jfr. Beretning fra fællesutvalget av 17 august 1908, side 18.

tralorganitions samtykke til tarifavtalen; bsp.

Da det vil bero paa en forenings egne medlemmer er dog ikke utelukket, at centralstyret over lemmen, i hvilken utstrækning den sitter inde i saken behandling som repræsentant for en med midler til dækning af ansvar, er det natur underordning. Hvad man saaledes vil foreslæg lig, at medlemmerne til en viss grad hører, hvis stamme med den departementale komite o. s. v. foreningsmidlerne viser sig utilstrekkelige. Bedøg giv vedkommende enkelmedlem ret til medlemmer herom vil bli indtagt i lovforslaget, tigheter ved siden af foreningen. For at

For fagforeningsmedlemmer antages ansvaret passer de kompetanseskifte, som neden kan sesende at kunne begrænses til kr. 50 og for medlemmer av arbeidsgiverforening til kr. 5000. Ligge hos foreningen, ses vedkommende medlem kund nende regler findes f. eks. i Det Australiske forbunds lov af 15/12 1904 § 473nd avn.

Hvad angaar den formelle stilling som part, er man blit staaende ved, at den kun bør tillægges de organisationer, som har avsluttet tarifavtalen eller den enkelte arbeidsgiver, som direkte har avsluttet tarifavtale med en fagforening. Derved opnaar man den forudgne ensartethet i behandlingen af tvistemaalet vedkommende sammen tarif. Selv om det er enkelt-medlems ret eller pligt efter tariffen, saken gjælder, vil saaledes hans organisation bli hans processuelle repræsentant, gjennem hvem partsrettigheterne må udøves. Vedkommende medlem bør dog ha ret til at hjælpeintervenient at støtte foreningen under dens værtagelse af hans ret. Efter den danske lovs § 4 D'er organisationerne paa samme maate da nødvendige procespartner, og er organisationen igjen medlem av en mere omfattende organisation, skal det være denne sidste, som er processuel part. Saalangt vil dog ikke nærværende forslag gaa. Den forening, som selv har avsluttet tarifavtalen, bør kunne optræde som part, selv om den har maattet faa sin en-

tralorganitions samtykke til tarifavtalen ; her-
som der er myitet til. Berigget om til den
med er dog ikke utelukket, at centralstyret over-
tar sakens behandling som representant for sin
underavdeling. Hvad man saaledes vil foreslaa
Uten klartet over kravene forhandlingskomiteen
stemmer med den departementale komité's § 10, som
dog gir vedkommende enkeltmedlem fulde partsret-
tigheter ved siden av foreningen. Forat forebygg-

Upartisk underordning med denne form
ge de kompetancekonflikter, som derved kan skapes
under saksbehandling, bør partsrettigheterne væ-
nde hos partene sine forhandlinger ikke længere
hos foreningen, saa vedkommende medlem kun blir
lykkes ikke englingen, reiser sig det spesielle,
intervenient.

om ikke lyndige mands lidenskapelser, for begge
parter bindende avgjørelse er at forberedde for
den prutale kamp.

Seidet Den departementale komités utredning (side
30 fig.) og den oversikt, som er git under I (53).

III. Venstreordersteknikken i framsedd lovgyvning.

Den aktuelle kriser, som slaaer ut i streik el-
ler lockout, er blitt sammenlignet med vulkanske
utbrudd, perruptioner av sociale naturkrafter, som
ikke i rettid har fundet utladning. I arbeider-
bevegelsens første tids skyte man botemidlet i koali-
tions- og streikeforbud med dertil knyttede straf-
fetrasler. Nutidens socialpolitikere indser, at
andre veier maa velges. Et samspillet mellem de
to kraftgrupper - kapital og arbeide - først ute
av lage, lar det sig ikke gjenoprette ved forbud
og straf. Det er aarsakerne, som maa fjernes.

Stridens gjenstand maa derfor undersøkes ; man maa
klargjøre de forhold, som har skapt kravene, - de
forhold, som gjør at den anden part motsetter sig
disse krav, - de vilkaar, hvorunder arbeiderne le-
ver, og de vilkaar, hvorunder den bedrift arbeider,

ogsom der er knyttet til. Dherigjennem vil der skapes en gjensidig forstaelse av hvad der kravas, — hvorfor der kravas, — og hvad der kan bydes.

Uten klarhet over kravenes forutsetninger og rakkedekvidde — intet grundlag for en fredelig utjevning ved mindelig overenskomst.

pa, naar de bestemmes fra Upartisk undersøkelse med derpas bygget meglings er det som først og fremst maa gripes til, naar parternes egne forhandlinger strander. Og lykkes ikke meglingen, reiser sig det spørremaal, om ikke kyndige mends lidenskapsløse for begge parter bindende avgjørelse er at foretrekke for pden brutale kamp.

Den departementale komités utredning (side 36 fg.) og den oversikt, som er git under I (s. 3f.) vil vise, hvordan to systemer gjør sig gjeldende i fremmed lovgivning.

En klasse av love indskrænker sig til at tillatte bilæggelsen af arbeidstvister ved at stille til parternes forståining meglings- og voldgiftsinstitutioner, men uten at gjøre det til nogen pligt for parterne at underkaste sig disses institutioners indgripen. Til denne klasse hører bl. a. den engelske lov av 7 august 1896, den franske av 27 december 1892, den kanadiske av 18 juli 1900, den svenske av 31 december 1906, den russiske lov av 12 april 1910 om folkesundet, de amerikanske fristaters felleslov av 1ste juni 1898, og en række av disse staters særlove.

Det andet system gjør det til pligt for parterne at underkaste sig enten meglings eller voldgift, og hertil knyttes regelmessig mere og mindre vidtgaaende forbud mot arbeidsstans.

Det italienske regjeringsforslag av 1907

og det franske av 1910 vil være varsler om, at tanken om tvungen billeggelse av arbeidskampe har greppt ogsaa Europas statsmnd, ialfald hvor det det gjelder at bevare arbeidsro i de for samfunnets eksistens nødvendige bedrifter. Men længere har man endnu ikke gått i Europa, naar da bortse fra kanton Genf, hvis voldgiftslov dog har et begrenset virkefelt og neppo har verst av sylinderlig betydning. I dag samfunnslag, da repræsentanter Canada har ved sin lov av 22 mars 1907 til en viss grad optat principet om pligt for parterne til at underkaste sig utenforstaændes indgripen. I enkelte samfundsnyttige bedrifter maa arbeidsstans under straffeansvar ikke aapnes, før meglings har verst forsøkt. De statssamfund, som har gjennomført den tyngne voldgift som et almindelig princip, er alene New-Zealand, Det Australske forbund, samt av dettes enkelstateter Vest-Australia og Ny-Syd-Wales, mens Victoria, Queensland og Syd-Australia har slaaet ind pa en anden vei med tyngne lønningsraad for de forskjellige industriarter, - en vei som ogsaa Ny-Zealand og særlig Ny-Syd-Wales har tiltraadt i sine sidste love, av 1908. Det er til en vis grad tilsvarende Ny-Zealand, det land, hvis lovgivning paa dette felt særlig har vakt opmerksomhet, har dog forsørig ikke helt ut gjennomført principet om tvungen voldgift. Det er overlatt til arbeiderne, om loven skal finde anvendelse paa dem. Er en fagforening ikke anmeldt til registrering eller er foreningen begjært utslettet, har dens medlemmer fuld adgang til at streike. Det er saaledes alene arbeidsgiverne og de registrerte fagforeninger

den den tvungen voldgift - som ogsaa er konstituerer, som kan tvinges til voldgift.
Hos os er spørsmålet om statens indgripen i arbeidskampene atter trængt frem i fordriftet end de normale handlinger af staten i grundten ved sidste sommers lockout - denne kjetten, hvori hvorden denne statstværliging har en pekonflikt, i omfang større end nogen anden arbeidskrise, vort land har gjennemgaat. Den offentlige opinion saa i denne for virke forhold raan for virke forhold vanskellig og vistnok for voldige arbeidsstans en almen ulykke, og det vandt tiden overvældende opbakning og den vilde paadrifte bifald inden alle kong samfundslag, da repræsentanten pligter, hvilke konsekvenser vanskellige representanter for alle politiske partier fremsatte for sig oversigts. Det var heller ikke svært at Stortinget sit forslag om nedsættelse af en specielkomité til utredning af spørsmålet om magvoldgift, og det gjort under tilslutning iafvaldning og voldgift.

Inden den departementale komité av 1908 beklædtes som arbejderparties organisationer stillede der enighed om at foreslaa indført tvungen magling med pligt for parterne at avholde sig fra en end en anden urværende holdning fra de direkte arbeidsstans, saalenge magling paagaar. Med henstillet parters side i den virke avværelse syn til voldgift har komitéen delt sig i to fraktede, hvor det gælder statens og det høje funktioner. Ingen av dem foreslaa tvungen voldgift tætter end det for virke forhold vanskellige indført helt ut. Majoriteten, bestaaende av formanden og d'hrr. Einarsen og Myrvang, foreslaa den blir sett iafvald med forbevisse, og ikke med vistnok tvungen voldgiftsbehandling af enhver konflikt ; men voldgiftskjendelsen maa være enstemmig, om den skal være bindende. Minoriteten - et parterne levet representeret ved de to repræsentanter for arbeiderne og arbeidsgiverne - vil ikke gaa længere end til at organisere en voldgiftsret, som parterne i fellesskap kan overtræde, men at bringe disse til anvendelse, paakalde.

Man er med komitéen enig i, at det vilde man ikke overtræde, som de man har kan overfor, være betenklig med et slag at gaa til en virkelig tvungen voldgift. Idet man henviser til komitéindstillingen, hvor betenkelsigheterne er fremholdt (s. 73 fg.), skal man kun specielt peke paa, hvor-

dan den tvungne voldgift — som ogsaa av komitéen nevnt — erfaringsmessig har ført med sig statens indgripen i lønningsforholdene ogsaa i andre bedrifter end de, som direkte berørres av konflikten, — og hvordan denne statsregulering har en tendens til at gripe stadig mere og mere om sig. En saadan almindelig lønsregulering vilde dog være en for vore forhold vanskelig og vistnok for tiden uoverkommelig opgave, og den vilde pådra staten pligter, hvis konsekvenser vanskelig lar sig overskue. Det maa heller ikke settes ut av betragtning, at ⁱ de land, som har inført tvungen voldgift, er det gjort under tilslutning iafald fra arbeiderhold. Hos os har derimot saavel arbeidernes som arbeidsgivernes organisationer stillet sig avisende til tanken om tvungen voldgift. Om end en saadan avisende holdning fra de direkte interesserte parters side ikke kan være avgjørende, hvor det gjelder statens og det hele samfunds tarv, vil det dog for en lykkelig gjennemførelse av loven selvsagt være av vesentlig betydning, at den blir møtt iafald med forståelse, og ikke med likefrem motvilje. Hvad man i første række maa bygge paa er, at parterne loyalt respekterer voldgiftsavgjørelserne. Man kan nok saaledes som i den Ny-Zealandiske og de Australiske love fastsatte straffe for overtrædelser, men at bringe disse til anvendelse, kan bli en uoverkommelig sak, hvor det gjelder massebevegelser, som de man her kan staa overfor. Det har ogsaa i de lande, som har tvungen voldgift, findes vist sig, at man flere gange har maattet la loven sove, om kjendelse ikke er stor.

blit frivillig respektert ; men har indset, at
den sociale fred og arbeidsro, som voldgift skal-
de skape, ikke opnaaes ved masseavstraffelser,
men alene ved frivillig underkastelse under den
trufne avgjørelse.

Vel, at man kan faa en bindende avtale med
Likeoverfor de vanskelige og ømtaalige
spørsmål, som arbeidskonflikterne fremkalder,
gjelder det at gaa frem med varsomhet, saa lov-
givningen bygges op skridtvise, eftersom erfari-
nger høstes. Særlig er dette paakrevet hos os,
som hittil helt har manglet lovgivning paa det-
te felt og hvor de stridende parter har været
vant til at ordne sit mellomverende, som de selv
fandt for godt. Tvungen voldgift, indført nu
med ét slag og uformidlet, vilde for saavel ar-
beidere som arbeidsgivere staa som et saa vold-
somt brudd med det tilvante og bestaaende, at
det maa stille sig som utilraadelig at ta det
skridt nu.

Komitéflertallets forslag om en betinget
tvungen voldgift kan man heller ikke gi sin til-
slutning. Vistnok vilde det kunne paaregnes, at
parterne som regel bøjet sig for en enstemmig
voldgiftskjendelse. Men som av komitéminoriteten
fremholdt (indst. s. 85 sp. 1 og 93 sp. 2) kan
man neppe gjøre regning paa synderlig store posi-
tive resultater av en saadan ordning. Har det
ikke lykkes at faa parterne forlikt under en paa
grundige undersøkelser bygget samvittighetsfuld
magling eller under voldgiftsrettens fornynede be-
handling av saken, er der visselig litet haap om
et enstemmig domsutslag av en voldgiftsret, sam-
mensat av representanter for de stridende interes-
ser.

Komitéflertallet forutsetter, at man i voldgiftsretten ved gjensidige indr meler skulde naa til et kompromis. Men en væsentlig forutsetning for kompromis er at man p a begge sider vet, at man kan f a en bindende avgjørelse helt inot sin part, hvis man stiller sig steilt avv sende. Opfordringen til at søke kompromis er borte i og med, at der ingen avgjørelse kan bli uten enstemmighet. Men man m ter, at der ikke

er. Man frygter saaledes for, at resultaterne av den ordning, komitéflertallet foreslaar, ikke vil st a i forhold til de oppfreiser, som vilde paaføres saavel stat som parter. Voldgiftsretten vil praktisk talt alene komme til at virke som et meglingsraad i 2den instans. (Jfr. komit indst. s. 75 sp. 1). Men en saadan fornyet behandling med en for parter og vidner like tr tende gjentagelse av forklaringer, undersøkelser etc. skulde ikke vere paakrevet, hvis meglingsraadene utstyres med myndighet til indga ende og omhyggelig granskning og behandling av saken. Har meglingsraadene til pligt at g a tilbunds i saken og ikke slippe den, saalonne der kan vere haap om forlik, og utstyrer man dem med ret til at gjenopta behandlingen, hvis der aapher sig nye muligheter for fredslutning, saa vilde man sikkert ikke kunne opnaa synderlig mere ved den voldgiftsbehandling, som komitéflertallet foreslaaer. Det selv ville en fredsfaktor av stor verdi.

Man blir efter dette sta ende ved komit mindretallets forslag - tvungen meglings med adgang for parterne til etter fallies avtale at inbringe sin tvist for en av staten organisert voldgiftsret. til for en saadan inrganisering end for

at bøie sig for en utenforstasendes partisone.

Skjønt ogsaa dette er et skritt, større forslag til månelig ordning. Nøgling bør dog end de fleste lande endnu har vovet at ta, skul- for ikke være uforent, selv om partene paa første man tro, at tiden er moden for det her i lan- hurom nöctviler om ann. Dertor bør det hellig- det. Den almene opinion vil med tilfredshet hil- ikke svikke av partene selv, om nøgling skal se ethvert forsök paa at skape samfundsfred. Og indledes, da man ha til overtinget plikt at un- etter den stilling, de direkte interesserte par- derkaste sig mot hin.

Parters hovedorganisationer har indtat til tidlige-

systemet med frivillig nøgling har vært re fremkomme forslag (komitéindstillingen side forslag i flere lande, men uten synnerlig result- 31 fg. sp. side 35), maa man anta, at der ikke sat (JFP. Rundtavist. side 70 sp. 1). I an- fra dem vil bli reist nogen egentlig motstand, retning om virkingernes av de forskjellige man- men at de loyalt vil bøie sig for loven og støt- lingslova i De Forenede stater, hvilket av det in- te det offentlige i arbeidet for at faa den gjen- tilfornike synen for arbeiderstatistik, heter nemført paa bedste maae.

Det i Undersøker man, hvad disse lova har gjort

Komitéflertallet har fremholdt, at en tvun- for ordningen av arbeidskonflikter og til øver- gen nøgling alene vilde bli av forholdsvis liten gelse av streikar eller lockouter, han man ikke betydning. Nøglingen skulde tape en vssentlig lundie si, at det er lysende resultater, som mid- del av sin effektivitet, hvis den ikke blev baa- til er opraad, og heller ikke man man tro, at rett oppe av parternes ulyst til at underkaste sig det vil bli bedre i frontiden. I mange tilfælde voldgift og ~~med~~ frygt for gjennem tvungen vold- af disse lova kan bli et godt bekorstog og er vold- gift at bli berøvet den fulde raadighet over sa- mat glemt; i andre tilfælde har den praktiske ken (indst. s. 71, sp. 2.) Desuten skulde der anvendelse av loven vist sig virkningeløs for vi- vare liten eller ingen utsigt til under nøglin- leggelsen av arbeidskonflikter. Betingende er gen at faa røkken ved de standpunkter, som par- ogsee erfaringerne fra Canada. Men da har, som terne allerede under sine forhandlinger hadde foran liggende, i 1906 en lov om frivillig nøgling indtat. Med dette sit syn paa den tvungne nøg- linng, nærmest en efterlikning av den engelske concil- ing undervurderer dog komitéflertallet vssentli- liation set av 1896. Fra denne lov trædte i ge sider ved den. Enhver paa grundige undersøkel- kraft og til 31 mars 1907 blev den ikke anvendt aar bygget nøgling, ledet av kyndige, ansete mand, i mere end 41 tilfælde. Fra 1/7 1906 til 31/3 vil i sig selv vere en fredsfaktor af stor verdi. 1907 blev den anvendt paa 2 konflikter, omfat- Erfaring viser, at nøgling har ført til positive de 200 arbejdere, skjønt der i 1906 var 158 ar- resultater, hvor partenes fri forhandlinger had- heidskonflikter omfatteia over 2000 arbej- de strandet av sig selv. Der kræves overvindelse

for at si til sin motpart, at man gir sig. Der skal mere til for en saadan inrømmelse end for

at bøie sig for en utenforstaaendes upartiske forslag til mindelig ordning. Mægling bør derfor ikke være uforsøkt, selv om parterne paa forhaand mistviler om den. Derfor bør det heller ikke avhenge av parterne selv, om mægling skal inndledes. De maa ha til ubetinget pligt at underkaste sig mægling.

Systemet med frivillig mægling har veret forsøkt i flere lande, men uten synderlig resultat (jfr. Komiteindst. side 70 sp. 1). I en betragtning om virkningerne av de forskjellige mæglingslove i De forenede stater, avgitt av det kaliforniske byraa for arbeiderstatistik, heter det : Undersøker man, hvad disse love har gjort for ordningen av arbeidskonflikter og til avvergelse av streikar eller lockouter, kan man ingenlunde si, at det er lysende resultater, som hittil er opnaadd, og heller ikke kan man tro, at det vil bli bedre i fremtiden. I mange tilfælde er disse love kun blit et dødt bokstav og er nærmest glemt ; i andre tilfælde har den praktiske anvendelse av loven vist sig virkningsløs for bialiggelsen av arbeidskonflikter.⁺⁾ Betegnende er ogsaa erfaringerne fra Canada. Man fik her, som foran nevnt, i 1900 en lov om frivillig mægling – nærmest en efterligning av den engelske conciliation act av 1896. Fra denne lov trædte i kraft og til 31 mars 1907 blev den ikke anvendt i mere end 41 tilfælde. Fra 1/7 1906 til 31/3 1907 blev den anvendt paa 2 konflikter, omfattende 900 arbeidere, skjønt der i 1906 var 138 arbeidskonflikter, omfattende over 21000 arbeidere.

^{+) Jfr. Den franske komiteindstilling av 16 juni 1910 s. 21.}

^{++) Report of the Department of Labour of the Dominion of Canada for the fiscal year ended march 31 1907.}

^{+++) Bulletin of the Bureau of labour nr. 76.}

re.⁺) I 6-saars perioden 1901-1906 indtraf der i de bedrifter, som loven av 1907 omfatter, ca. 100 arbeidsstansninger, som loven av 1900 altsaa ikke formadde at avverge (Komitéindst. bil. 6 s. 108). Derimot har loven av 1907 da tvungen meglings allerede fra første stund vist særdeles gode resultater. I de første 9 maaneder, denne lov var i kraft, blev der i henhold til den behandlet 30 konflikter, og av de første kun én til virkelig arbeidsstans.⁺⁺⁾ Indtil 31 mars 1909 hadde loven ialt veret anvendt paa 49 tilfælde, av hvilke 47 blev ordnet gjennem forhandling for meglingsraadet.

Den kanadiske arbeidsgiver eller arbejdere. Komitéflertallet hævder vistnok, at den canadiske lov av 1907 er sterkt beslagtet med flertallets forslag om betinget tvungen voldgift. Den kanadiske lov kænder dog kun én instans, og dens gode resultater mattede man ogsaa hos os kunne opnaa, naar man blot utstyrer meglingsraadene med fornøden undersøkelsesmyndighed og ret til at afgi sin betegning om den foreliggende konflikt. Efter komitéforslaget vil meglingsraadene ogsaa hos os faa saa nogenlunde den samme undersøkelseret som de kanadiske. Som av komitéflertallet paapekt (side 70 sp. 2), vil de mindre konflikter kunne paaregnes ordnet under meglingen. Og skulde det ikke lykkes at faa de store, de omfattende konflikter løst, vil de, ligesom de konflikter, den kanadiske lov tar sigte paa, beryre almenheten paa en saadan maate, at meglingsraadets udtalelse vil viske den opinion, som den kanadiske lov ønsker støtte i.

Hvad man foran har hat for sie er privat

⁺) Report of the Department of labour of the Dominion of Canada for the fiscal year ended march 31 1907.

⁺⁺) Bulletin of the Bureau of labour nr. 76.

bedrift, hvis kontänerlige virksomhet ikke netop kan siges at være nogen uengjængelig nødvendighet for det almene vel. Men der gives privat virksomhet en sådlig betydning for samfundets og borgernes ve og vel, at nogen avbrytelse ikke kan taales. Om stat eller kommune har overlatt jernbaner, sporveie og andre nødvendige kommunikationsmidler, byernes forsyning med vand, lys, kraft, byernes renovation, o.s.v. til den private foretaksomhet, såa kan det ofte dog ikke rolig se paa at saadan bedrift stanses i sin virksomhet, og det, hvad enten arbeidsstansen skyldes arbeidsgiver eller arbeidsløse. Staten kan ikke tillate nogen af parterne at fremme sine interesser paa samfundets bekostning og ved at lamslaa samfundet. Som alle andre privatrettigheter har også retten til lockout og vistreik sin naturlige grænse i hensynet til det almene bedste.

Et uttryk for parternes egen opfatning av disse bedrifters seratilling har man i den mellem de private svenske jernbaner og deres personale afsluttede kollektivavtale, hvorefter alle deres konflikter, saaledes også interessekonflikter, skal løses ved voldgift. ⁺⁾

Men må staten i de samfundsnødvendige virksomheder slaa de stridende parter deres vanlige væben, streiken eller lockouten, ut af hand?

^{+) Jfr. de som bilag til den svenska riksdaysproposition nr. 43 for 1911 trykte "Yttrandet öfver visse vid 1910 års Riksdag behandlade förslag i fråga om arbetsavtalslagstiftningen", side 39. og faste arbejdere i offentlig tjeneste. Mindre-tallet = formanden og hr. Idan = vil derimot, at de arbejdere paa de forskellige virksomheder}

derne ved, at den sørger for, at virksomheten paa trods av parterne og deres konflikt opretholdes og gaar sin gang, saa er det ogsaa en nødvendig retfærdighetshandling, at staten gjør anvendelsen av kampmidler overflødig. Den ma ta arbeidsvilkårene under sin kontroll ved at skape betryggende retsmidler til haanhævelse av berettigede krav. Alene derved kan staten hindre, at den ved sin indgripen i kampon utleverer den ene part til den andens vilkaarlighet.

For bedrifter av denne art kunde det derfor ligge nærlat skape en virkelig voldgiftainstitution, som paalen for begge parter bindende maatte skulde løse deres konflikter. Erfaringerne i Canada har imidlertid vist, at man med den tvungne meglingskan naa langt, netop naar det gjelder konflikter i almennsadvendige bedrifter. Man bør derfor vistnok ogsaa hos os se tiden an og prøve virkningene av den tvungne meglings, før man tar noget skritt videre. Det synes gjennengaaende at staa på det standpunkt, at ingen offentlig tjenestemann har rettlig adgang til et streike.

IV. i Offentlige tjenestemann og arbeidere.

I detten dom av 7de august s.s. noter det : Om streiken. Den departementale komité har delt sig i to fraktioner likeoverfor spørsmålet om at gjelde loven anvendelig ogsaa paa statens og kommunernes funktionsråd og arbeidere. Flertallet - d'hrr. Einarsen, Myhre og Myrvang-finder, at loven ikke bør omfatte embeds-, bestillings- og ombudsmænd og faste arbeidere i offentlig tjeneste. Mindretallet - formanden og hr. Lian - vil derimot, at loven skal gild paa alle forfinsininger, som er uforenlig-

loven ingen speciel undtagelse skal gjøre for offentlige tjenestemænd. Vistnok frengaaar det av formandens uttalelser, at han mener der gives offentlige tjenestemænd, som vil komme utenfor loven, fordi de ingen streikret har. Hvilke disse tjenestemænd er, mener han imidlertid loven ikke skal uttale sig om. Det spørsmål henviser han til den øvrige lovgivning. Denne lov skulde således efter det standpunkt, formanden imitar, alene fastsla frengangsmåten ved behandlingen av faglige organisationers krav, men den skulde ikke indlate sig paa at avgjøre, i hvilken utstrækning offentlige funksionærer ved at organisere sig vilde komme ind under den. (Indst. s. 55). Det bør dog kræves, at loven utvetydig fastslaar en rekkevidde. Den kan derfor ikke ungas at ta standpunkt til det spørsmål, hvorvidt den skal gjelde offentlige tjenestemænd, og i tilfælde hvilken den skal omfatte. En enevielse paa post-, tele- og vandtrafik med retsynes gjennemgaaende at staas på det standpunkt, at ingen offentlige tjenestemænd har retslig adgang til at streike. ^{kontingen} med forlænledning av en postmandstreik blev spørsmålet i 1909 forelagt det franske Conseil d'état. I dettes dom av 7de august står heller det : Om streik er tillatt i privathedrift, saa må det dog fore offentlige tjenestemænd være retslig utiladelig at gåa til streik efter derom truffet overenskomst - og det selv om striden ikke falder ind under straffeloven. Den offentlige tjenestemand har ved at overta den han betredde stilling underkastet sig alle de forpligtelser, som den offentlige forvaltning nødvendigvis fører med sig, og har gitt avkald paa alle forfalsninger, som er uforenli-

ge med den normale og regelmessige gang av en for nationens liv nødvendig virksomhet. En streik av tjenestemænd i offentlig stilling - av hvilken art den end måtte være - er en personlig forgaaelse av hver enkelt, og de stiller sig ved sin felles optræden utenfor love og forordninger, som er git for at sikre enhver av dem nydelsen af de rettigheder, som tilkommer dem efter den offentlig-retslige kontrakt, som binder dem til forvaltningen. Som man har i lovgivningen om de offentlige i Appelretten i Paris har ifølge dom av 27/10 1910 bygget paa den samme opfatning.¹⁾ I denne dom blev fastslaat at fagforeningsloven av 21 mars 1884 ikke omfatter offentlige tjenestemænd. Det heter i dommen: "Loven av 1884 og dens forarbeider viser, at retten til at dække fagforeninger kun tilkommer arbeidere og funktionsråder hos en driftsherre, som selv nyder den samme ret. Derved for findet loven ingen anvendelse paa post-, teletraf- og telefon-tjenestemænd, som ikke kan påastaa at staa i tjeneste hos en almindelig arbeidsgiver og hvis forhold til staten ikke kan sammenlignes med forholdet mellem private arbeidsgivere og arbeidere, som frit kan forhandle om sine interesser med hensyn til kapital og arbeide."²⁾ Et offentlig tysk ret er opfatningen av statstjenernes streikeret den samme. Den bayerske statsrettsler professor Pilony uttaler i en betenkning:³⁾ I statstjenesten gives ingen streikeret. Den ofte
1) Istatstjenesten og arbeidsgiveren, staten, og ha-

+)¹⁾ Gaston Jéze i Jahrbuch des öffentlichen Rechts. V. 1911, s. 609 fg.

+²⁾) Sociale Praxis xxI, s. 7. Nationalökonomie und Statistik, 1908 s. 1. fg.

ge konstruktion av de offentlige tjenestemands
fentlige tjeneste er intet almindelig arbeidsfor-
hold, og staten er under opfyldelsen af sine of-
fentlige opgaver ingen driftsherre. Arbeidslov-
givningen med sine bestemmelser om streikefrihet
har likeoverfor staten kun anvendelse, forsaaavidt
den selv undtagelsesvis gjør disse bestemmelser
anvendelig paa sig som driftsherre. Men for
statstjenesten har den ikke gjort det. Streik
er ikke forenlig med den ordning af tjenestefor-
holdet, som man har i lovgivningen om de offent-
lige tjenestemænd. Streik av offentlige tjenes-
temænd er derfor et retsbrudd og vil bli at be-
tragte som en tjenesterevolution.

En anden tysk forfatter, Regierungsrat dr.
Victor Leo, har i en avhandling om "Die wirt-
schaftliche Organisation der geistigen Arbeiter"⁺⁾
ogsaa uttalt sig bestemt mot streikeret for de
virkelige statstjenestemænd. Det heter i denne
avhandling : For de paa livstid ansatte stats-
tjenere vil der i Tyskland overhodet ikke bli
spørsmål om økonomisk organisation i hensigt at
anvende koalitionsrettens magtmidler. Statstje-
neren arbeider ikke i henhold til en privat ar-
beidskontrakt, men i kraft av sin stilling som
offentlig tjenestemand. Han staar i et offent-
retlig, og ikke i et privat-retslig forhold, og
det medfører sregne rettigheter og pligter, som
ikke er forbundet med et privatretslig arbeids-
forhold. Tvang eller pastryk ved arbeidsstans el-
ler klassekamp mod arbeidsgiveren, staten, er be-
gripsmessig utenkelig efter hele den statsrettsli-

+) Conrad, Jahrbücher für Nationalökonomie und
statistik, 1908 s. 1. fg.

ge konstruktion av de offentlige tjenestemands stilling i de europeiske stater. Har man paa enkelte steder i utlandet forsøkt at overskride de her optrukne grenser og bringe i anvendelse ogsaa for den offentlige tjenestemand den fri koalitionsfet med streikeret, da er der noget galt ved selve den offentlige tjenestes organisme."

Hos os har spørsmålet ikke været syndens del, men i landet ikke har opprøret vært lig drafstet. Men som det av komitéinistillingen vil sees går iafald en flerhet av komitéens medlemmer på, at heller ikke det kan overgås til privat bedrift har, ikke uten videre kan overgås, om ikke vi bøn i tide om utgangen til føres ogsaa til offentlige tjenestemnd. Det vil visselig heller ikke bli bestridt fra noget streikende mål, at heller den offentlige hold, at f. eks. tjenestemnd i her og flaaet tjener fri for streik. Hvad enten de er embedsmænd eller ei - ikke gennem masseopsigelse skulde kunne tiltvinge sig lønsforbedring. Og i samme stilling staar sikkertlig den indre freds beskyttere - politiets tjenestemnd - både de overordnede embedsmænd og de underordnede bestillingsmænd. - Derimot vil hertil holdt neden opdelt i de forskellige meningerne være delte, naar det f. eks. gjelder funktionsret ved de af staten overtagne indtægtsgivende og forretningmessig drevne monopolbedrifter, post, telegraf, telefon, jernbaner, o.s.v.

Det er ikke paakravet her at opta til omfattende undersøkelse det spørsmål, om der kan eller bør sondres mellem de forskjellige arter av funktionsretter og arbeidere, som stat eller kommuner har i sin tjeneste. Hvordan end de offentlige funktionsretters retsstilling maatte vere, kan man ikke se bort fra, at fagforeningstanken med streiken som sidste middel overalt i verden har greppt mere og mere om sig, endog inden samfunds-

lag som indtil for faaaar siden stod fremmed for denne bevegelse. I en række fremmede lande som Italiaen, Østerrig, Frankrig har tjenestemænd ^{off} ønsket at hævde for sig den ubetingede koalitions- og streikerset. Man har hat streikar av jernbanemænd, postbud, telegrafister, ja tilmed av politimænd - som i Lyon i 1905 og i Belfast i 1907. Om man end her i landet ikke har oplevet streikar av offentlige tjenestemænd, har der dog vist sig symptomer paa, at heller ikke vort land er helt uberørt av bevegelsen. Det vilde derfor være kortsynt, om ikke staten i tide og uten hensyn til sine retslige magtmidler ikke overfor en mulig ^{ogsaa andre} streik ^{ogsaa andre} midler til at holde den offentlige tjeneste fri for klassekampene., at en lov om ^{og} moglig. Hermed er ikke sagt, at en lov, som først og fremst må ta sigte paa private arbeidsforhold, ogsaa vil passe for den offentlige tjeneste. Og det i de fremmede lovene om mogling og voldgift er de offentlige tjenestemænd og arbeidere dels helt holdt utenfor og dels kun i begrænset utstrækning bragt ind under deres virkekreds. Den kanadiske lov av 1907 er kun anvendelig paa privat bedrift. Den ny-zealandske erklærer i sin § 131, at den ikke omfatter statsvirksomhet. Den gjør vistnekk i sin § 121 en undtagelse for statsjernbaner, men ogsaa for disses vedkommende må kjendelserne ikke gaa utenfor det av parlamentet opstillede ligneregulativ. Den australske forbundislov av 1904 bestemmer i sin § 4, at den er anvendelig paa statsbanerne og industri, som drives av eller under opsyn av forbundet eller en enkelt stat; al anden statstjeneste ligger

derimot utenfor leven. Loven av 1908 for Ny-Sydd-Wales er gjort anvendelig paa endel offentlige tjenestemænd, som jernbanefunktionærer, de kommunale arbeidere i Sidney og offentlige arbeidere ved vandverk og kanalisationsanlegg.- Det franske lovforslag av 1910 sendrer ikke mellom statens og private funktionærer. Det maa dog merkes, at det har et meget begrenset virkefelt, idet det kun omfatter jernbaner. Og Millerand i 1909 framstalte for Der kan ikke alene reises sterke principielle indvendinger mot at behandle offentlige tjeneste og private arbeidere i samme lov, men den sregne stilling, hvor de offentlige funktionærer og arbeidere staar til sin driftsherre, stat eller kommune vil medføre, at en lov om meglings eller voldgift ikke vil være påkravet i samme grad for dem som for private arbeidere. Der bestaar ikke mellom det offentlige og dets tjenere det samme motsætningsforhold som mellem den private driftsherre og hans arbeidere. For det offentlige vil ikke tanken paa den størst mulig økonomiske avkastning trænge sig i forgrunden paa samme måte som i privat bedrift. Stat og kommune har ogsaa andre hensyn at ta og vil i sine arbeidere og funktionærer se samfundsmedlemmer, hvis ve og vel ikke kan være det offentlige likegyldig. De offentlige tjenestemænd vil derfor kunne vente at se imøtekommel kray, om hvis berettigelse de kan overbevise de myndigheter, hos hvem avgjørelsen ligger. De vil ad forhandlingsvei kunne gjøre regning paa at opnåa, hvad arbeidere i privat bedrift maa kjæmpe sig til.

Man har i store private bedrifter fundet

+) Bulletin des Internationalen Arbeitersamtes x. (1911 s. 99.

engasjerte kantonets funksjonærer og arbeidere det gavnlig at oprette faste arbeiderutvalg, som til regelmessige tider træder sammen med bedriftens ledere til forhandling paa like fot om arbeids- og lønsforhold og andre anliggender vedkommende bedriften. Man har i saadanne forhandlinger seet et fortrinlig middel til at bringe misforstaaelser ut av verden, fjerne miansie og i det hele forebygge konflikter. En av de bærende tanker i det lovforslag, som Waldeck-Rousseau og Millerand i 1900 fremsatte for det franske deputeretkammer, var forebyggelse av arbeidstvister gjennem regelmessige forhandlingsampter mellom faste arbeidsutvalg og bedriftens ledere. Den samme tanke ligger til grund for Briands lovforslag av 1910 til forebyggelse av jernbanestreikar.

I den offentlige tjeneste, og særlig i de store statsbedrifter som jernbanerne, post-, telegraf- og telefon-viesenet, blir antallet av funksjonærer saa stort og hele organisationen saa komplisert, at den daglige kontakt mellom de overordnede og en række av de underordnede forsvinder. I den offentlige tjeneste vil det derfor kanskje i end sterkere grad end ved privat bedrift være behov for organer, gjennem hvilke de underordnede kan komme i regelmessig og fast forbindelse med sine administrasjonschefer til forhandling om deres egne interesser og tjenesten i det hele.

I flere lande har man ogsaa allerede ved lov organisert saadane faste utvalg av offentlige funksjonærer og arbeidere. Fra den seneste tid kan nævnes Sveitser-kantonet by Basels forordning av 29 juni 1910, ⁺⁾ givet i henhold til lov av 8 juli 1909

+.) Bulletin des internationalen Arbeiters. (1911 s. 99.

angaaende kantonets funktionsrers og arbeideres tjeneste- og lønsforhold.⁺⁾

Ogsaa hos os synes det at være den nærmestliggende opgave for staten likeoverfor de offentlige funktionsrer og arbeidere at organisere inden de forskjellige administrationsgrenne faste utvalg, som til regelmæssige tider hadde at træde sammen med repræsentanter for den overordnede administration til forhandling om tjenesten og dens anliggender, lønsforhold, klager, o.s.v.

Med saadanne forhandlingsorganer som grundvold kan man, om det skulde vise sig paakrevet, siden bygge videre ved at skape organer til at løse konflikter, som ikke blir utjevnet gennem forhandling.

Skal lovgivningen forsvrig ta disse spørsmaal op til behandling, bør det ikke ske i en særskilt lov. De ~~hør~~ vil naturlig finde sin løsning i en almindelig lov om offentlige tjenestemænd og deres retsstilling, deres ansættelses- og avskedigelsesvilkaar o.s.v.

Man vil i henhold til det anførte foreslaa, at det offentliges tjenestemænd og faste arbeidere holdes utenfor denne lov. Dog er man enig med komiteflertallet i, at de arbeidere, som er ganske løst knyttet til offentlig virksomhet, staar i en særstilling. Deres kontrakter med det offentlige maa opfattes som rent private arbeidsleiekontrakter. En almindelig lov om offentlige tjenestemænd vil sandsynligvis heller ikke komme til at omfatte dem. Det kan derfor være naturlig, at denne lov gjøres anvendelig paa saadane arbeidere. Hvor

+¹) Bulletin des internationalen Arbeiteramts VIII. (1909), s. 269.

grensen bør trekkes, vil til en viss grad være en skjønssak. Komitéflertallet legger vugten paa, om vedkommende er indlemmet i off. pensionskasse. Som komitéflertallet paapeker – er det dog endnu kun et faatall av kommuner, som har egne pensionskasser, saa loven vilde komme til at omfatte ikke saa faa offentlige tjenestemænd, som principmessig burde staa utenfor. Det bør derfor antagelig være opsigelsestiden, man maa legge vugten paa. Man er blit staaende ved, at alle arbeidere med 14 dages opsigelsesfrist eller derunder bør komme ind under loven. Derved vil den bli anvendelig paa alle de til jernbaneanlag, veianlag o.s.v. 1øst knyttede arbeidere, som ikke staar i noget andet arbeidsforhold til stat og kommune som arbeidsherrefond til hvilken som helst privat entreprenør. Den danske lov og den franske komitéindstilling angaaende Briands lovforslag. Parterne har ret til at gaa til kamp, hvis de ikke vil akseptere maglingenrådets forslag. Men før maglingen er avsluttet, s.v.i Tvangsmidler, den forbudt at erklares streik eller lockout.

Den ordning, som dette utkast tar sigte paa, vil ikke berøve parterne de vanlige kampmidler – streik og lockout. Man vil alene søke dem overflødigjort gjennem forhandlinger og frivillige overenskomster. Strander maglingen, vil adgangen til kamp fremdeles staa parterne åpen. Komitéindstilling: Saalsenge saadanne forhandlinger paagaar og saalsenge muligheten for en utjevning er tilstede, bør det dog være en pligt for parterne til at avholde sig fra at bruke sine kampmidler. Det er intet urimelig krav, om samfundet forlanger, at de under maglingen skal la vaabnerne hvile. Det er

kun en videre utvikling av det princip, som arbeidernes og arbeidsgivernes centralorganisationer her i landet selv har knesat, idet de krever forhandling, før streik eller lockout iverksattes. Inden den departementale komité var der ogsaa enighet om at foreslaa forbud mot streik og lockout under maglingen, før maglingen er avsluttet.

Man maa vistnok kunne paaregne, at et saadant forbud som regel vil bli overholdt. Noget vidtligftig apparat med tvangsmidler - saaledes som av komitéformanden foreslaat - tror man det derfor ikke nødvendig at gripe til. Men paa den anden side kan straffebestemmelser, om forbudet skulde bli overtraadt, ikke helt undværes. Det bør ikke staa som et tomt bokstav. Man slutter sig forsaa-vidt til flertallet inden komiteen, til den kanadiske lov og den franske komitéindstilling angaaende Briands lovforslag. Parterne har ret til at gaa til kamp, hvis de ikke vil akseptere maglingsraadets forslag. Men før maglingen er avsluttet, skal det under strafansvar vere dem forbudt at erklære streik eller lockout. Ellig domstol. Det kan nævnes, at den kanadiske straffe-bestemmelse gjenfindes i det forslag, som i høst av arbeiderrepresentanter blev fremsat for det engelske parlament.

Saavel den departementale komités flertal som den kanadiske lov og den franske komitéindstilling har valgt strafarten bøter. Bøter er visselig ikke nogen helt ut hensigtsmessig straf, særlig likeoverfor arbeiderne, paa grund av vanskeligheterne ved inddrivelse eller med omsætningen til fengselsstraf, om der skulde bli spørsmål

om nogen masseforseelse. Naar man allikevel er
blit staaende ved bøster som straffemidlet, er det
væsentlig ut fra komitéflertallets betragtning,
at den markering og understrekning af det lovstri-
dige som straffetruslen indeholder, i øg for sig
vil vise sig effektiv nok til at avholde organisa-
tionerne fra kamp, før meglingen er avsluttet.

En særskilt straffebestemmelse bør der være
for de, som opmuntrer eller opfordrer ulovlig streik
eller lockout eller understøtter saadan. En til-
svarende bestemmelse findes i den departementale
komités indstilling og i den kanadiske lov.
og "arbeider".

Forsvrig bemerkes til de enkelte definitioner:
Arbeider: Ved tilfældet "en hvilken-
helst art" har man villet betegne, at ikke alene
kropsarbejdere. Lovenes navn.
omfattes af loven. Med hensyn til offentlige tjen-
stemænd Den departementale komités forslag "Lov om
megling og voldgift i arbeidstvister" dækker ikke
helt lovens indhold. Den gir ikke regler blot for
voldgift, men organiserer også en virkelig dom-
stol. Man vil foreslaa, at loven kun blir kaldt
"Lov om arbeidstvister".

K.s "mot løn eller andet vederlag" dækkes av
"mot vederlag".

K.s "til godvane" er også et som antagelig
overflødig.

"Arbeidsgiver". K.s "i fest arbeidsvirke-
het" er også et som antagelig overflødig og muligens
misvisende.

"Fag- og arbeidsgiverforening". K.s beteg-
nelse +) betyr Den departementale komite's forslag.

naelse av formuler Specielle motiver. 1. st. Dette for-
eninger har først og fremst Kap. I. (ekonomiske formular),
hvilket bør finde sit uttryk i definitionen.

Indledning.

Arbeidsstillsætning og arbeidsstvist. Der er ikke
en redaktionel og ingen reel forskjell paa uttausta
og K.s definitioner. K.s "for at opretholde eller
hindre ... For saavirket mulig at samle paa et sted lo-
vens vigtigere uttryk har man fra K. § 4, 1ste og
5te avsnit, overflyttet forklaringen av "tarifavta-
le" og fra K. § 6 "arbeidstvist", likesom man har
indarbeidet K. § 2 i definitionerne av "fagforening"
og "arbeider". Det indeholder intet, som peker
paa misvisende. Forvrig bemerkes til de enkelte definitioner :

Arbeider : Ved tilfældelsen "av hvilkenso-
helst art" har man villet betegne, at ikke alene
kropsarbeidere, men ogsaa kontor- og aandsarbeidere
omfattes av loven. Med hensyn til offentlige tjenestemænd
og arbeidere henvises til de alm. motiver
s. 39 fg.- Da det er uklart, hvilken opsigelses-
frist enkelte offentlige tjenestemænd har, bør det
udtrykkelig fastslæs, at virkelig offentlige tje-
nestemænd ikke går ind under loven, selv om de in-
vedtagne opsigelsesfrist har.

Arbeidstvist. Arbeidstvist er ikke et slags af
"mot vederlag".

K.s "til sædvane" er sløfset som antagelig
overflødig. Til § 2. (K. § 3).

"Arbeidsgiver". K.s "i fast arbeidsvirksom-
het" er sløfset som antagelig overflødig og mulig-
ens misvisende. Et offentlig register, som kan
gi oplysninger om "Fag- og arbeidsgiverforening". K.s beteg-
ning, at arbeiderrettens eller medlemskaps formular,

+.) K. ⁺) betyr Den departementale komite's lovutkast.

liksoverfor begjæringer om salgsning, har anledning
nelse av formalet synes noget farveløst. Disse for-
eninger har først og fremst et økonomisk formål,
hvilket bør finde sit uttryk i definitionen.

Arbeidsnedsættelse og arbeidsstengning. Der er kun
en redaktionel og ingen reel forskjell paa utkastets
og K.s definitioner. K.s "for at opretholde eller
hindre en saadan ordning" dekkes av utkastets "vedta-
visse arbeidsvilkaar." Skal der paalægges forenig-
ernes at gi andre oplysninger om sine andre formål.
Tarifavtale. Jfr. K. § 4, 1ste og 5te aksnit.
K. bruker "fellesoverenskomst". Dette navn er dog
litet betegnende. Det indeholder intet, som peker
hen paa overenskomstens formaal. Og det kan være
misvisende, forsaavidt som enhver arbeidskontrakt,
sluttet av flere arbeidere ogsaa er en fellesoverens-
komst. Skjønt heller ikke "tarifavtale" er noget
rammende navn, er man i mangel av noget bedre blit
staaende ved dette, da det er kjendt og allerede har
vundet en viss hævd i vor sprogbruk.

Nogen videnskabelig uttymmende eller helt kor-
rekt definition av tarifavtalen har man ikke villet
gi; det har kun været meningen at peke paa dens ho-
vedeiendommelighet.

Arbeidstvist. Avvikelsene fra K.s § 6 er alene av
redaktionel art.

Uttrykket "er bindende" i K. § 4, 1, 1ste punktum
er uklart og kan misforstås herom, at tarifav-
talen "Arbeidernes og arbeidsgivernes foreninger spil-
ler ofte en saa fremtrædende rolle, at der alene av
den grund bør findes et offentlig register, som kan
gi oplysninger om dem." Det vil ogsaa være af betyd-
ning, at Arbeidsrettens eller meglingsraads formnd,
binder de enkelte foreningsmedlemmer.

likeoverfor begjæringen om saksanligg, har anledning til at skaffe sig hurtig og paalidelig besked om de optrædenes kompetence.- For foreningernes retsevne vil anmeldelsen være uten betydning. Foreninger, som er gået ind som underavdelinger under en centralorganisation, har hver for sig en selvstændig anmeldelsespligt.

Det i K. § 4, avsnit 2 opstilles i denne
verset et for kort og på den anden måde ikke
det er derfor slørifet. Skal der pålægges forenин-
gerne at gi andre oplysninger om sine indre forhold
end hvad som kraves af statistiske hensyn, bør det
ske ved lov.

"Arbeidsraadet" er det ved lov av 10 september 1909 oprettede.

Til legitimation for anmeldernes kompetence
bør en wtskrift av vedkommende generalforsamlings for-
handlingsbok vedlægges anmeldelsen.

K. § 5 har man ikke optalt.
Da medlemsantallet skifter, bør der kræves
medlemsopgave for hvert år. Likeoverfor de efterla-
stende og forsammlinge kan det være paakravet at ha
et straffebud.- Et saadan har man derfor indsat i
§ 56.

En bindende kontrakt har skapt.

Til § 3. (K. § 4).

Til §§ 4 - 7.

Angaaende navnet henvises til § 1 post 7, hvor
hen forklaringen av tarifavtale er overflyttet.

Uttrykket "er bindende" i K. § 4, 1, 1ste punktum er uklart og kan misforståes derhen, at tarifavtalen er en slags forpligtende kontrakt for foreningsmedlemmer til at avslutte arbeidsavtaler med hinanden. Man har fundet bestemmelsen ~~er~~ overflødig, idet det vil være et fortolkningsspørsmål for hvert enkelt tilfælde, i hvilken utstrekning tarifavtale binder de enkelte foreningsmedlemmer.

Angaaende Afsnit 2, 1ste punktum svarer til K. § 4, 3de afsnit. — Det punktum er nyt. Der bør altid paa forhaand varsles om, at man vil ha en ny tarifavtale; og der bør være en rimelig opsigelsesfrist, saa nye forhandlinger kan pleies i ro.

Det i K. § 4, afsnit 2 opstillede 2 døgns varsel er for kort og paa den anden side mindre paakravet, naar motparten allerede er advaret gjennem lovlig 3 maaneders opsigelse. Det er derfor sligfeteppe bli. Av hensyn til en annet

Det i K. § 4, afsnit 2 svarer til K. § 11 og K. § 23, 5^b, idet "tarifavtale" brukes i den videre betydning ordet har etter § 1 nr. 7, 2det punktum.

Afsnit 4 svarer til K. § 4, 1ste afsnit, 2det punktum.

Det i K. § 4, 2det punktum har man ikke optat. Det er K. § 5 har man ikke optat.

Klart, at der til forward ikke blir twiges nogen.

Afsnit 1 finder man for rigorst, og afsnit 2 er antagelig overflødig. Ensidige handlinger av den ene kontraherende forening eller part, at enver ikke aktiveres i dens medlemmer vil ikke kunne befri for den eneste f. eks. denne gjøre en kontrakt baand, gyldig kontrakt har skapt.

Det er ikke arbeidsrettens formular.

Hvorvidt vedkommende sociale eller økonomiske stilling vil gjøre ham mere eller mindre sikker. Man henviser til de almindelige motiver side 21 fg. for administrations konkrete skjøn ved ansettelsen.

Der vil Kap. II. gje fullt adgang til Arbeidsretten. Naar hans funksjonstid er over. Det vil tilmed vere en vurdering, at der ikke umiddelrig hentes formular.

Angaaende rettens sammensætning og domførhet henvises til de alm. motiver s. 14 fg. — Dette samme henvises til Vestlands arbejdslige motiver s. 17/9.

Angaaende stedet for de enkelte retsamster henvises til § 20, 3.

K. hjemler i § 22, 2 adgang til at avvise ubetydelige tvistemaal. Man har ikke optat den, idet man antar, at rettens adgang til at ilslagge omkostninger (§ 54, 1) vil yde beskyttelse mot temerere og betydningsløse saker.

Efter K. § 6 skulde parterne kunne enes om at indbringe retstvister for de ordinære domstole. Noget syndeligt behov for en saadan adgang vil der neppe bli. Av hensyn til en ensartet retsutvikling bør derfor Arbeidsretten være sammen med "direkte betydning" for vedkommendes den eneste kompetente domstol. bedrift eller arbejdsvilkår. Uttrykket er ikke utvetydig. Men har det egentlig et ugyldigheden til vedkø Kravene med hensyn til formanden i K. § 18, 6, b, 2det punktum har man ikke optat. Det er klart, at der til formand ikke bør velges nogen, hvis økonomiske interesser vil knytte ham mere til den ene end den anden side, men man kan dog ikke anta, at enhver liten aktionsinteresse i en bank f. eks. skulde gjøre en mand uskikket til at være Arbeidsrettens formand.

Hvorvidt vedkommendes sociale eller økonomiske stilling vil gjøre ham mere eller mindre skikket for hvervet, er spørsmål som bør være gjanstand for administrationens konkrete skjøn ved ansættelsen.

Der vil selvfølgelig være fuld adgang til at fornys formandens besiddelse, naar hans funktionstid er omme. Det vil til-mod være en vinding, at der ikke undig byttes formand.

Angaaende retten til indstilling av de sv rigte medlemmer henvises til ~~W.M.A.~~ almindelige motiver s. 17/3.

vist sig uehdig, og denne adgang blev derfor
slifet i loven av 1908.

Svarer til K. § 18, 5. Man har tilføjet,
at proposition til lov om ny indstillingaret bør
fremsettes for første sammentredende Storting.
usal representanter, som er førtelige både med
de faktiske og rettslige tilstande, tarifavtaler
og matted fremholde.

Svarer til K. § 18, 6 a) og c).

Ja, gleder. Til § 20 (K. § 20 og 21). Et ikke
Til § 14.

K. s krev paa mulighed her man lett faldt.
Efter K. § 18, 7 er et medlem ugyld, naar
(Jfr. de alm. notiver n. 20).
saken har "direkte betydning" for vedkommendes
For paaskyndelsen av saken vil det være
bedrift eller arbeidsvilkaar. Uttrykket er ikke
hældig at ugyldighedsprincipperne fremsettes i
utvetydig. Man har derfor knyttet ugyldheten
selve klagen. En bestemmelse herom har man der-
til vedkommende's stilling som foreningsmedlem,
for initiat. om
uten hensyn til/den konkrete sak berører ham.

Man har i større utstrækning, end i K.
gjort, overlaett ansættelsen av fristernes til
Til § 16.
formanden, uten at man derved har villet travi-
ke K. 1ste avsnit svarer til § 22, 1, 2det punk-
tum. skyldt mest mulig.

2det og 3die avsnit svarer til K. § 22, 12.

Til § 21, 22, 23, 24 (jfr. K. § 22).
Til § 17.

Man er enig med den departementsale komite's
Svarer til K. § 18, 8.
formand i, at der bør være adgang til et indhulde
parterne til forklaring. Lignende regler findes
Til § 19.

i den kanadiske lovs § 25 og den Ny-Zealandiske
lovs. Det er en gjennengaaende regel i fremmede
arbeidstvist-love, at parterne ikke kan benytte
sakførere som sine procesfuldmægtige. Jfr. saa-
ledes den kanadiske lov av 1907, § 41 og Ny-Zealandiske
lov § 20. I Ny-Syd-Wales var der efter loven av
1901 adgang til at bruke sakfører; men det hadde

vist sig uheldig og denne adgang blev derfor sløffet i loven av 1908.

Disse tvistemaalet ligger fjernt fra en sakførers eller advokats almindelige gjøremål og samtidig har parterne i sine foreningers tillidsmænd representanter, som er fortrolige både med de faktiske og retslige spørsmål, tarifavtalerne maatte fremholde.

K. § 28, 3 har man heller ikke fundet det påstått **Til § 20** (K. § 20 og 21). Til 1ste punktum av dette avsnitt henvises forsvrig til K.s krav paa meglings har man lett faldet. motiverne til § 3,- Ddet punktum dækkes av § 3, 4 (Jfr. de alm. motiver s. 20).
jfr. § 1 nr. 7, 2det punktum.

For paaskyndelsen av saken vil det vere K. § 28, 4 har man ogsaa trodd ungheldig, at uighedsindsigelser fremsattes i dig at innde i loven. Arbetsrettsens domme vil selve klagen. En bestemmelse herom har man derfor uten uttrykkelig levestemmelse vaks for inndat.
exigible som andre civile domme.

Man har i større utstrekning, end i K. sidste del av avsnitt 4 vil dækkes av gjort, overlatt ansettelsen av fristerne til straffelovens § 624. formanden, uten at man derved har villt fravike K.s forutsetning, at sakens forberedelse blir paaskyndt mest mulig. b) henvisse til § 3, 5. Avsnit c) har ansees som overflødig, parterne vil **Til §§ 21, 22, 23, 24** (jfr. K. § 22). Dette vil være herrer over sine tarifavtaler.

Man er enig med den departementale komite's forstand i, at der bør være adgang til et indkalde parterne til forklaring. Lignende regler findes i den kanadiske lovs § 33 og den Ny-Zelandske lovs § 33. K. vil en saadan forhænlig varseling som regel efter alm. procesregler, skulde klagerens uteblivelse medføre sakens avvisning. Dette vilde ikke passe for arbeidstvister, i hvilke det vil bero paa et tilfælde, hvem som er blit klager. Man har derfor fundet det paakravet at

indta § 22. (gammel i tristemm).
Avsnit 4 svarer til § 189 i samme utkast.

K. Til § 25. (Jfr. K. § 23). Brud paa

pligter paalagt ved dom vil medføre udløstelse.

Man finder det overflødig at indta nogen
ansvar. Noget særlig strafloven har ikke
bestemmelse (jfr. K. § 23, 2, 1ste punktum) om,
den alm. straffelov maa medføre, om vi troer
at rettens dom maa holdes indenfor parternes
læge opførelse.

paastanden.

K. § 23, 3 har man heller ikke fundet
det paakravet at indta. Med hensyn til 1ste
punktum av dette avsnit henvises forsvrig til
motiverne til § 3. - Det punktum dekkes av § 3, 4
jfr. § 1 nr. 7, 2det punktum.

Til § 27.
K. § 23, 4 har man ogsaa trodd unødvendig at
indta i loven. Arbeidsrettens domme vil,
selv uten uttrykkelig lovbestemmelse vere
exigible som andre civile domme.

Sidste del af avsnit 4 vil dekkes av
A. Negling.
straffelovens § 344.

Til § 28 (jfr. K. § 8).

K. 23. 5, avsnit a) vil dekkes av § 3, 2.

Ned hensyn til avsnit b) henvises til § 3, 3.

Avsnit c) maa ansees som overflødig; parterne
vil saavel før som efter en dom i enhver henseende
vere herrer over sine tarifavtaler, indlegeren
og en for Nord-Dunge. Forandringer med § 25
til antallet der skal ved lov; givserne bør der-

Efter K. skal dog parterne paa forhaand gives
noet fastsattes av administrationen.

adgang til at uttale sig. For de aabenbare feil's
har ikke optag K. s forslag om faste
vedkommende vil en saadan forhaands varslig som
nødvig, at hvilke den faste neglinsen maa
regel vurre overflødig. Parterne vil derfor være
opmøde hvilken vilde. Istedet har man ladt par-
tilstrukkelig betrygget ved, at de' faar adgang
til en den avgjørende indflydelse paa valget
til efterpaa at kreve den samlede rets avgjørelse.

Avsnit 3 er nyt og svarer i det væsentli-
Men troer nemlig, at det vil ske tilliden
ge til § 179 i Ot. prp. 1/1910 (utkast til lov

om rettergangsmåten i tvistemål).

Afsnit 4 svarer til § 189 i samme utkast.

K. § 23, 8 har man ikke optat. Brudd paa pligter paalagt ved dom vil medføre uvilretslig ansvar. Noget særlig strafansvar uteover hvad den alm. straffelov maatte medføre, bør vistnok ikke opstilles.

Henviser til de alm. motiver s. 19 fg.
et arbeide uten saher autoritet. Man har ikke

forstrækket at komme ud over det, der er

sar. Man henviser til de alm. motiver s. 19 fg. gang til at velge den faste meglingsmand, da man vil ha (jfr. § 30). Til § 27.

Man har ikke valgt en meglingsmand, da man vil

ha, er det ogsaa mest almindelig, at han ikke i

sin funktionsdag har kan et efter dem.

Kap. III.

A. M e g l i n g .

Til § 28.

Til § 28 (jfr. K. § 8).

Meglingsvalgene vil alene faa bestemt med Komitéens "meglingsdistrikter", har man ombyttet med "meglingskredse". Man antar at der bør være 5 saadanne - en for Østlandet, en for Sørlandet, en for Vestlandet, en for Trøndelagen og en for Nord-Norge. Forandringer med hensyn til antallet bør ske ved lov ; grænserne bør derimot fastsættes af administrationen.

Man har ikke optat K.s forslag om faste utvalg, av hvilke den faste meglingsmand kunde opnævne hjem han vilde. Istedet har man latt parterne faa den avgjørende indflydelse paa valget af de to medlemmer af raadet.

Man tror nemlig, at det vil øke tilliden

hos parterne til meglingsraadene, naar de faar de
meglere, de selv vil ha. Av hensyn til den utta-
lelse raadet skal gi, bør meglene dog ikke paa
forhaand ha tat standpunkt og ikke vere direkte
interessert i tvisten.

K.s bestemmelse om 6 maaneders opsigelses-
frist for meglingsmanden, er neppe heldig. En op-
sagt meglingsmand vil efter opsigelsen komme til
at arbeide uten enhver autoritet. Man har derfor
foretrukket at forkorte ansattelsestiden til 2
aar. Naar man saa samtidig aapher parterne ad-
gang til å velge den faste meglingsmand, de selv
vil ha (jfr. § 30), skulde der ikke vere synder-
lig risiko ved at gjøre meglingsmandens uopsig-
lige. Med den uavhengighet en meglingsmand bør
ha, er det ogsaa mest stemmende, at han ikke i
sin funktionstid kan fjernes uten etter dom.

Ferutstningen er, at denne avgjørelse
som vedkommende departement trorffer skal vise
at meglingsraadene vil alene få befatning
med interessekonflikter, og ikke med retstvister
(jfr. de alm. nptiver s. 20). Difor, for raadet
treder sammen (jfr. § 34, 2).

Til § 30.

Efter K. vil ingen anden end parterne kun-
ne innbringe tvistemaal til meglings. I flere
fremmede love er der dog ogsaa gitt det off-
ret til at gripe ind. Den bestemmelse, man har
intat om vedkommende regjeringsdepartements kla-
geret antar man kan være nyttig, selv om man vel
kan gaa ut fra, at forbudet mot arbeidsstans i de
allerfleste tilfælde vil virke til, at parterne selv
begjører meglings.

Man har trodd det hensigtsmessig at gi fuld adgang til at velge frit mellem meglingsraadene. Man gaar forsaaadt langere end K. § 8, 3. Paa grund av den befatning centralorganisationerne ofte faar med konflikterne, vil specielt Kristiania meglingsraad antagelig ikke sjeldent bli anvendt, selv om konflikten er opstaat i en anden landsdel. Derved vil tid kunne spares.

Til § 31. (Jfr. K. § 10, 2 - 4.)
K. avsnit 2, b. 1. har man slifet. Er klagen underskrevet av vedkommende forenings lovlige representanter, bør dermed den formelle adgang til at kreve megling være tilstede. Tum og avsnit 4.

Til § 32.

Forutsætningen er, at denne avgjørelse som vedkommende departement træffer skal være bindende både for meglingsmanden og parterne. I det hele er det forutsætningen, at alle habilitetsspørsmaal skal være avgjort, før raadet træder sammen (jfr. § 34, 2).

Til § 33 (jfr. K. § 12, 3 i f.)
Er forening part, bør ikke dens medlemmer kunne være meglere, selv om de ikke berøres direkte af tvisten. Om derimot en centralorganisation tar sig af en sak for en af sine underavdelinger, blir den ikke derfor part, saa samtlige af dens medlemmer skulde bli uigilde.

Ensidige fremstilling bygget kjendelses. Og et framvings lydighet met en suaden realitetsprincip. Det er ikke et personlig men også en

delse vil bli til § 34 (jfr. K. § 12), at tvinge parten til at møte.

K. § 12, 4 foreskriver, at parterne skal forsvare sig der anstrengt ligge en tilformelig stevnes. Dette hænger sammen med de i selskabet indirekte trusler, at parten ved K. § 14 foreskrevne retsfølger av uteblivelse. Indsættelse til møte vil gaa klip af den faktiske udgang. Man har imidlertid ikke optat K. § 14 i lovnakketil at give indirekte prætendente understøtter, stet, og finder det derfor tilstrækkelig betryggt, at formanden paa formandens anledning og gende, at formanden selv for hvert enkelt tilfælde træffer bestemmelse om indkaldelsesmåten;

Hvor lovnakketet skal sætte øgnee i tilherved vil tid kunne spares. fulde av en parts uteblivelse undreske saaken.

K.s minimumsvarsel har man heller ikke oppe paa upartisk utredning bygget uttalelse vilstat. saavel overfor den uteblevne part som overfor opinionen Km en genTil § 36. moralisk vugt end en almindelig uteblivelsesdom.

Svarer til K. § 15, afsnit 1, 2det punkt Hældingerneadses myrdighed har man fundet tum og afsnit 4.
bør være den samme som Arbeiderrettens. Kun med henbryn til odsæviagge § 38. er man gjort en svikelse; i den bør være forbeholdt de øgentlige domstole. En majoritet inden den dept. komité har at motta ed.

i K. § 14, 2 indtagt en bestemmelse om, at raadet i tilfælde af en parts uteblivelse ved kjendelse skal godta den mistendes krav. Mindretallets

forslag gaar ut paa, at raadet kan aysi saadan lidt som det ønskes, da den politiske forhold kjendelse. Man vil ikke anbefale noget av disse hæder og vane kundst. Ved næste møde har komитетet forslag optat i loven. Komitéen bemærker, at den til at opnæ og forlig ved det overhovede. Raadvang, som ligger i, at kjendelse skal eller kan aysiges, er nødvendig, da straf for unilaterale om enkelte forhandlinger skulle kunne se godt av at mørke ikke vil være ahensigtsmæssig. Men resultatet har en part stillet sig saa vrangvillig, at han end ikke vil mørke, er der heller ikke synderlig haab om, at vedkommende part eller dens medlemmer frivillig vil respektere en paa motpartens ensidige fremstilling bygget kjendelse. Og at fremvinge lydighed mot en saadan realitetskjen-

Først hver af parterne skal kunne føle sig

sikker mot foretak paa træning av tvisten, når
delse vil bli ulike vanskeligere end at tvinge
partene til det til etter en vis tid utslag da
parten til at møte.

Forvrig vil der antagelig ligge en til-
strekkelig indirekte trang deri, at parten ved
ikke at møte vil gaa glip av den faktiske adgang
til at øve indflydelse paa raadets undersøkelser,
og derigjennom paa raadets endelige beretning og
forslag.

Efter lovutkastet skal raadet ogsaa i til-
fælde af en parts uteblivelse undersøke saken.

En paa upartisk utredning bygget uttalelse vil
saavel overfor den uteblevne part som overfor
opinionen ha en ganske anden moralsk vigt end en
almindelig uteblivelsesdom.

Meglingsraadets myndighet har man fundet
bør være den samme som Arbeidsrettens. Kun med
hensyn til edsavslaggelse har man gjort en avvikelse
; det bør være forbeholdt de egentlige domstole
at motta ed.

Parterne bør positivt ønsker, at de velter
det. Paa den anden Til § 39. meglingsraadet altså
uttale sig, hvilket enten der er enstemmighet eller

For Arbeidsretten bør offentlige forhand-
linger være det vanlige, naar ikke særlige forhold
kraaver dørene lukket. Ved meglingsraadet
til at opnaa et forlik være det avgjørende. Raadet
bør derfor for hvert enkelt tilfælde avgjøre,
om offentlige forhandlinger skulde hindre et godt
resultat, at gaa til ny meglingsraad. En opfordring

Reglerne om, hvilke forhandlinger skal være
hemmelige, har man ment bør være de samme for meglingsraadet som for Arbeidsretten. Det er
også for, at et raadets skrift skal bli opfus-
tet som et Til § 40. (Jfr. K. § 16).

For at hver av parterne skal kunne føle sig

sikker mot forsøk paa trenering av tvisten, bør parterne ha ret til efter en viss tids utløp at kreve meglingen sluttet. K. har i § 15, 5 sat fristen til 14 dage fra første møte. Da valget av første møtedag ikke ligger i parternes haand, har man foretrukket at la fristen løpe fra den dag, klagen inndom til meglingsmannen, til gjengjeld maa den da forlanges noget.

Gjennem paabud om offentliggjørelse av meglingsresultatet ønsker en rekke lover at skape en offentlig opinion mot den umedgjørlige. Saadan offentliggjørelse er en av de berende grundprincipper i den Canadiske lov av 1907.

Den departementale komités forslag er, at kun en enstemmig uttalelse skal offentliggjøres, men saa skal den ogsaa være bindende, medmindre parterne inden 14 dage etter forkynelse uttrykkelig forkaster den. Man vil ikke anbefale, at meglingsraads forslag blir bindende, uten at parterne selv positivt erklarer, at de vedtar det. Paa den anden side bør meglingsraadet altid uttale sig, hvad enten der er enstemmighet eller ei (jfr. den Canadiske lovs § 27).
En voldgiftssak. Men har dog trodd det nødig, at der aasenlig for parterne til et visst valg.
Til §§ 41 og 42.

Erf meglingen avsluttet uten forlik, staar det aasenlig for parterne at gaa til kamp. De pligter ikke at gaa til ny megling. En opfordring til megling vil dog allikevel kunne vera nyttig. Det kan tankes, at kanske begge parter gjerne vil ha megling, men at ingen av dem vil be om det av frygt for, at et saadt skritt skulle bli oppfat tet som et svakhets tegn.

Til § 47.

St. 6 prp. dse 1910. Til § 43.

Men man har ikke Jfr. K. § 17. da ingen av parernes klogen er voldgift. derfor en ikke vil passe. Om en av parterne utsblir vil dette efter § 21 ingen betydning ha.

Til § 44.
Om en voldgiftsretternes opgave ikke blir at fortolke lov og ret, men at skape ret, vil man dog anbefale, at de ikke kaldes raad men retter. Denne avgjørelser skal ha samme bindende kraft som en dom, og det bør finde sit uttryk i navnet.

Man henviser til de alde motiver s. 48. Efter K. maa enhver tvist gaa gjennom maglingsraad. Gjør man voldgiftsbehandling til en frivillig sak, bør der vistnok ogsaa aapnes adgang til at gaa maglingsraadet forbi. Lysten til at gjenopta saken for en voldgiftsret vil neppe være synderlig stor, den først engang har været behandlet uten resultat.

Efter K. skal voldgiftsretten besettes med Arbeidsrettens medlemmer. Hr parterne bundet til Arbeidsrettens medlemmer, vil personspørsmålet lett stille sig hindrende i veien for en voldgiftsavtale. Man har dog trodd det heldig at der aapnes adgang for parterne til et visst valg.

Til § 53

Jfr. Til § 43.

Behandlingen av indsigelser mot de voldgiftsmænd, som foreslaas, har man henlagt til Arbeidsrettens formand, hvis avgjørelse vil være endelig. (Jfr. St. prp. 1/1910, utkast til lov om rettergangsmaten i tvistemål § 479).

K. § 35, 2 foreskår ikke kontrakter over retts- og raadsmedlemmer ansat til resp. kr. 10 og

Til § 47.

Kr. 6 pr. dag samt kostgodsbeløsen bestemmes ikke for 2. Man har ikke henvist til § 23, da ingen av parterne ^{er} klaget mere end den anden, og §'en ikke vil passe. ^{derfor} Om en af parterne uteblir vil dette efter § 21 ingen betydning fåa. Honorarerne bør ansettes efter et konkret skjøn for hvert arbeidssteds tilfeldige under hensynene bl. a. til arbeidens vanskelighet. Honorosbeløsen bør være som

Kap. IV.

Til § 49.
For denne klasse ; det vil hevnt stømme over den veldighed, hvilket er en af de vigtige konstituerende. Man henviser til de alm. motiver s. 48.-

Er der tarifavtale mellem parterne, vil § 3,3 finde anvendelse. (§ 33, 4 og § 34).

Til beskyttelse mod umålige saksmål og Kap. V.

Vidner og sakkyndige.

statshæren den Til §§ 50 og 51.

Jfr. K. §§ 24, 25, 26, 2det avsnit, 29 og 30.

I §§ 20 og 21 findes bestemmelser svarende til K. § 26, 1ste avsnit og § 27.

K. §§ 28 og 31 svarer til dette utkasts §§ 59 og 60.

Man henviser til de alm. motiver s. 48 ss.

Til § 52

Jfr. K. § 32.

Man kan ikke være enig med komitéen (s. 100 § 8) i, at en straf Kap. VI. ikke skalde være overfladig. Omkostninger.

Til § 53.

K. § 33, 2 foreslaar ~~med~~ honorarer for retts- og raadsmedlemmer ansat til resp. kr. 10 og

Lov om arbeidsrettssystemet.

kr. 6 pr. dag samt kostgodtgjørelsen beregnet som for 2den og 3die klasse (resp. kr. 5 og kr. 4).

*S*kal man gjøre regning på at få knyttet de bedste til Arbeidsretten og meglingsraadene, vil disse satser være for lave. Honorarerne bør ansættes efter et konkret skjøn for hvert enkelt tilfælde under hensyntagen bl. a. til arbeidets vanskelighed. Kostgodtgjørelsen bør være som

1. *Arbeidsretten* for første klasse ; det vil bedst stemme med den verdighed, som man finder at disse vigtige in-

a)stitutioners medlemmer bør utstyres med.

b) stat eller kommunen, samfund opsigelsesfristen er fjernet til § 54. (K. § 33, 4 og § 34).

ikke op til beskyttelse mot usædige spørgsmål og

2. *Arbeidsretten* mot usædig vidtlæftiggjørelse bør Arbeidsretten ha adgang til at pålægge parterne at godtgjøre statskassen dens omkostninger.

3. *Forlængelse af en over sammenhæng enten af mindst 10 arbejdere eller af arbejdernes foreninger under et valgt styre.* Kap. VII. Formål at fremsætte arbeidsretten.

4. *Arbejdsgiver* Til § 55. (Jfr. K. § 7).

Arbejdsgiver Man henviser til de alm. motiver s. 48 fg. et valgt styre og med det formål at fremsætte arbejdsgivernes pligter og forpligtelser.

Til § 56.

5. *Arbejdsgiver* Man kan ikke være enig med komiteen (s. 102 § 3) i, at en straffebestemmelse skulde være overflødig.

tvinge deres egen eller nogen anden arbejdsgiver til at vedta visse Til §§ 57 - 61. or lønningsvilkår

a) for domstolene Jfr. Ot. prp. 1/1910, (utkast til lov om domstolene §§ 201, 202, 208-211 og § 212).

6. Lov om arbeidstvister.

helt eller delvis - , som arbeidsgiver iverksetter
for å tvinge arbeider Kap. I. , hos ham selv eller
hos nogen anden Indledning vedta visse
arbeids- eller lønningsvilkaar, - uten hensyn til
om andre arbeiders indledning i stedet for de uts-
§ 1.
Betydningen av uttrykk, som loven bruker.

7. Tarifavtal Denne lov forstaar ved : og arbeidsgiver

1. Arbeider - enhver, som mot vederlag utfører arbeide
av hvilkensomhelst art for ;
a) privat arbeidsgiver
b) stat eller kommune, saafremt opsigelsesfristen
er fjorten dage eller derunder og vedkommende
ikke er at regne for offentlig tjenesetemand,
2. Arbeidsgiver - enhver, som sysselsetter en eller
flere arbeidere, arbeidsgiverforening osv ;
a) forståelse eller haandhvelse av tarifavtale
3. Fagforening - enhver sammenlutting enten av mindst
10 arbeidere eller av arbeideres foreninger-und-
der et valgt styre og med det formål at fremme
arbeideres økonomiske interesser,
4. Arbeidsgiverforening - enhver sammenslutning av ar-
beidsgivere eller arbeidsgiveres foreninger- under
et valgt styre og med det formål at fremme ar-
beidsgiveres økonomiske interesser,
ikraft eller etter at foreningen er stiftet,
5. Arbeidsnedsættelse (streik) - en arbeidsstans - helt
eller delvis - , som arbeidere i fellesskap eller
i forstaaelse med hinanden iverksetter for at
tvinge deres egen eller nogen anden arbeidsgiver
til at vedta visse arbeids- eller lønningsvilkaar
a) for dem selv eller andre arbeidere,

6. b) Arbeidsstengning (lock-out) - enhver arbeidsstans -

- a) helt eller delvis - , som arbeidsgiver iverksætter for at tvinge arbeidere, ansat hos ham selv eller hos nogen anden arbeidsgiver, til at vedta visse arbeids- eller lønningsvilkår, - uten hensyn til om andre arbeidere indtages i stedet for de uteslængte.
- b) opgave over medlemsantallet eller over de formindskede medlemsantalder og disse medlems- eller arbeidsgiverforening truffet avtale om visse arbeids- og lønningsvilkår, som skal gældte ved afslutning af arbeidsavtaler.

7. Tarifavtale - en mellem fagforening og arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening truffet avtale om visse arbeids- og lønningsvilkår, som skal gælde ved afslutning af arbeidsavtaler.

Som tarifavtale ansees også forlik, som der i nærværende dags lov nærmest er indgået for meglingsråd, samt avgjørelser, som træffes af Arbeidsretten eller voldgiftsret.

8. Arbeidstvist - tvistemål mellem fagforening og arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening om:

- a) forståelse eller haandhævelse af tarifavtale
- b) ordning af arbeids- og lønningsvilkår eller andre arbeidsforhold, ved hvort års utgang skal give inden næste fulde år, måneds utgang.

Andre regler § 2. Arbeidarnedets registrering

Anmeldelse af fagforeninger og arbeidsgiverforeninger.

Enhver fagforening og arbeidsgiverforening skal inden en måned, efter at denne lov er trædt i kraft eller efter at foreningen er stiftet, anmeldes til Arbeidsraadet.

Anmeldelsen skal være skriftlig og undergå partens forudsætning, at den ikke overgår 100 dage, skrives af foreningens samlede styre.

Anmeldelsen skal indeholde oplysning om :

- a) Foreningens fulde navn

- b) Styremedlemmernes fulde navn og stilling
c) Stedet, hvor foreningen har sit sæte, og styrets
adresse.

Med anmeldelsen skal følge :

- d) Et eksemplar av foreningens love
e) Utskrift av møteboken for det foreningamste,
hvor i styret blev valgt
f) Opgave over medlemsantallet eller over de forening-
gen tilknyttede underavdelinger og disses medlems-
antal.

Om gyldighetsstiden efter lovlig opsigelse
er ukladet. De under d) og f) nævnte bilag skal være
rettkjendt af mindst 2 styremedlemmer og det un-
der e nævnte bilag af notarius publicus eller
lensmand.

Sker forandringer i det anmeldte, eller i
lovene, skal der inden en maaned efter forandrin-
gen, anmeldelse med fornødne bilag sendes til
Arbeidsraadet.

Opgave over foreningens og dens underavde-
lingers medlemsantal ved hvert aars utgang skal
avgives inden paafølgende januar maaneds utgang.

Nærmere regler om Arbeidaraadets registre-
ring af de indkomne anmeldelser gives af vedkom-
mende regjeringsdepartement.
Kollektive medlemmer av fagforening eller arbejdsgiver-
forening, høfter ved gengivende forening, naar brud-
det er fremkaldt Tarifavtaler, eller naar den tredje
opfordring ikke bruger de til dens rædighed sige-

1. Tarifavtale skal oprettes skriftlig. Beg-
ge parters forhandlere har inden fjorten dage,
eftersom at aftalen er underskrevet, at sende til
arbeiderrådet en av dem rettkjendt avskrift av
aftalen.

Ved ansettelse af skadebet for brud på

2. Hvis intet er fastsat om tiden for tarifavtales gyldighet, ansees den som sluttet for tre aar, regnet fra den dag, den blev underskrevet.
- Blir tarifavtale ikke opdaget inden den for opsigelse fastsatte tid eller - hvis saadan ikke er nævnt i avtalen - mindst tre maaneder, før gyldighetstiden utløper, ansees den fornyet for ét aar. - Opsigelse skal gives skriftlig.
- rig tilknynde den forenede en passende op-
3. Om gyldighetstiden efter lovlig opsigelse er utløpet, skal tarifavtale dog staa ved kraft, saalange mulig efter denne lov ikke er avsluttet eller saalange spørsmålet om ny tarifavtale er under voldgift.

4. Dommene fagforening eller arbeidsgiverforening, arbeidsavtaler, som tarifavtalen er tenkt at skulle omfatte, ansees avsluttet med tarifavtalen som vedtatt grundlag.
- Er nogen del av saadan arbeidsavtale i strid med tarifavtalen, skal den del være ugyldig.
- dens medlemmer. Retten fastsætter det forholds-
tel, efter hvilket forholdet i saafald skal
Ansvar for foreningsmedlemmers brudd paa tarifavtale

For brudd paa tarifavtale, voldt av de enkelte medlemmer av fagforening eller arbeidsgiverforening, hefter vedkommende forening, naar bruddet er fremkaldt av foreningen eller naar den trods opfordring ikke bruker de til dens raadighet staaende midler mot de tarifulydige medlemmer.

Er tarifavtale avsluttet af forening, kan de enkelte medlemmers rettigheter eller pligter efter Skadebot for brudd paa tarifavtale.

Ved ansættelse af skadebot for brudd paa

tarifavtale skal retten ikke alene ta hensyn til skadens størrelse, men ogsaa til den utviste skyld og til mulig mislig forhold fra den skadelidendes side. Under særlig formildende forhold kan skadeboten helt falde bort.

Arbeidsrettsens ret ~~Om retsbruddet ikke har voldt økonomisk skade, kan dog dommen bestemme at retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene forsvaret ikke tilkjønde den forurettede en passende oppveiing av tarifavtaler (§ 1, nr. 3 a o.m.), saa andre saker, som denne ikke omfatter under den.~~

Denne ret kaldes Arbeidsretten.

Foreningsmedlemmers ansvaret for foreningsforpligtelser. bringes ind for anden ret.

Dømnes fagforening eller arbeidsgiverforening til skadebot eller opreisning for brudd paa tarifavtale, kan dommen bestemme, at hvis foreningen savner midler til fuld dekning av domsbeløpet, skal utleg for det manglende kunne tages hos foreningens underavdelinger eller hos dens medlemmer. Retten fastsætter det forholdsvis fordelige måte, hvilket fordelingen i saafald skal ske mellem underavdelinger eller medlemmer, dog ikke ansvaret overstige femti kroner for enkeltmedlem av fagforening og fem tusen kroner for enkeltmedlem av arbeidsgiverforening.

fire varemøder efter indstilling fra "Arbeidernes

faglige Landsorganisation"s sekretariat og to medlemmer med fire varemøder efter indstilling fra "Norsk Arbeidsgiverforening"s centralstyre.

Erlig tarifavtale avsluttet av forening, kan de enkelte medlemmers rettigheter eller pligter efter tarifavtalen alene gjøres gjeldende gjennem søksmaal, anlagt av eller rettet mot foreningen.

de regjeringsdagspar Kap. II., den en av dette dags-

med frihet, gaae vedkommende svarer indstillingen.

Arbeidsretten.

retten overvært.

§ 8.

§ 19.

Arbeidsrettens siste. Twistemål, som den er domfør i.

I rikets hovedstad oprettes en domstol til at behandle twistemål om forståelse og haandhvelse av tarifavtaler (§ 1, nr. 8 al. 5), samt andre saker, som denne lov henlegger under den. Denne ret kaldes Arbeidsretten.

Eller Twistemål, som Arbeidsretten er domfør i, kan ikke bringes ind for anden ret. For sådanne beslutninger fattes, skal uttalelse indtages fra Arbeidsretten og vedrørende to organisationer.

For Rettens medlemmer. Et storting må vedtage bestemmelser om formanden til retten, hvem indstillingen skal have. Arbeidsretten skal ha fem medlemmer.

Formanden beskikkedes av Kongen for tre år om gangen. Han skal ha de for en høiesteretsdommer foreskrevne egenskaper og knyttes til Høiesteret som ekstraordinert medlem.

Arbeidsrettens øvrige fire medlemmer samt otte varamænd for disse beskikkedes likeledes av Kongen for tre år om gangen, - to medlemmer med fire varamænd efter indstilling fra "Arbeidernes faglige landsorganisation"s sekretariat og to medlemmer med fire varamænd efter indstilling fra "Norsk Arbeidsgiverforening"s centralstyre.

Hver indstilling skal omfatte otte mænd eller kvinder, som er skikkede for hvervet og som har erklaert sig villige til at overta det.

Er ikke indstilling indkommet til vedkommende, skal det da stillies, skal nye medlem eller en væsentlig forandring i vedkommendes gjennomgang

§ 10

Rettens medlemmer. Forts.

Tjenestetid.

de regjeringsdepartement inden en av dette fastsat frist, gaar vedkommende styres indstillingssret over til Arbeidsraadet.

Fristen obholdes ikke om de ikke er medlemmer.

§ 14.

§ 16.

Beslutning.

Forandring av indstillingsretten.

Medlem av Arbeidsretten er ugyldig som medlem av foreningen hvis et annet parti eller medlem av foreningen ikke styrer etter § 9 har indstillingsret, ikke lenger enn i saadan døgden. Eller hvis et annet parti eller medlem av foreningen ikke er representert over den overveiende del av organiserte arbeidere eller arbeidsgivere, kan Kongen overhaa vige vore ugyldig som dommer i en alminnelig sak. Eller også paalægge de tjenstgjørende retsmedlemmer at fortsætte initil videre. Før saadan beslutning flettes, skal uttalelse indhentes fra Arbeidsraadet og vedkommende to organisationer.

For første sammentredende Storting maa der ikke Kongen haa stedfortræder. Fremmestes forslag til lov om, hvem indstillingsretten for næste medlem av retten ugyldig skal være for fremtiden skal tilkommne.

§ 12.

De som indstilles og beskikkedes til medlemmer af Arbeidsretten, maa ikke være medlem af fagforenings- eller arbeidsgiverforenings styre og maa ikke være fast ansat i saadan forening. De maa være norske statsborgere, som har fyldt trettio år, er vederheftige og ikke fradømt de borgerrettigheter, som nævnes i straffelovens § 29 nr. 2.

§ 13.

Beskikkelse av nyt medlem.

Hvis retsmedlem eller varamand dør, blir frifritat for sit henv. eller ikke længere fylder de krav, som § 12 stiller, skal nyt medlem eller ny varamand beskikkedes for vedkommendes gjenverende.

Ingen maa tjenstgjøre som medlem av retten.

tjenestetid.

Beskikkelsen sker paa grundlag av indstilling after §/O eller § 10. Indstillingen skal omfatte dobbelt saa mange som der skal beskikkes.

§ 14.

Ugildhet.

Medlem av Arbeidsretten er ugild, naar han er part eller medlem av forening, som er part, eller staar i saadant slechts- eller svogerskaps-forhold til part eller medlem av forening, som er part, at han vilde være ugild som dommer i en almindelig borgelig sak.

Som ikke ved retten blottkommer, Advoat eller
§ 15.

Stadfortræder for dommer, som er ugild eller har forfald.

Erl formanden ugild eller har forfald, beskilker kongen hans stedfortræder.

Erl noget andet medlem av retten ugild eller har forfald, skal den første varamand paa samme side saa sete i retten efter formandens tilkaldelse.

Retten avgjør ved kjendelse, om nogen skal

- a) vike saaet som ugild. navn og adresse, hvilken
 - b) En fremskriftning af § 16. og de krav, som vil bli
- Rettens forhandlingsdygtighet.

- c) De invigelses, som vil bli fremsat mot noget retsmedlem, Retten er ikke forhandlings- eller beslutningsdygtig, uten at samtlige medlemmer er tilstede.
- d) Opgave over de retsmedlemmer som ikke er tilstede. Hvis under forhandlingerne noget medlem av retten faar forfald, som maa ist antages, at forfaldet villestrække sig uteover en uke, forholds efter § 15.
- e) Opgave over de retsmedlemmer som ikke er tilstede. De retsmedlemmer som har begyndt paa en sak, skal fære den til ende, selv om deres ordinære tjenestetid ikke per ut under behandlingen av saken.
- f) Forstående behøver ikke at give dem deres tjenestetid.

§ 17.

Erl der maa opført et klagen, skal formanden

Dommerløfte.

snarest mulig rige klagen opmærksom paa, hvilken Ingen maa tjænstgjøre som medlem av retten, da er og overda de bør rettes.

før han enten til vedkommende regjeringsdepartement
eller til rettens formand har gitt skriftlig løfte
om, at han vil gjøre sin pligt samvittighetsfuldt.

Løftets nærmere innhold fastsettes av kongen.
Formanden indkalges om et framstille sine mulige

§ 18.

Bemerkninger til klagen inden en viss frist.

Rettskriver.

Det er ikke tillatt indkalges
bemerkning Kristiania byrets justitssekretær utfører
Arbeidsrettens rettskiverforretninger, enden til
og sted for sakens 19. handling. Rettskriveren kan
holde øye Parternes fuldmagtige.

4. Hver part kan náte ved indtil 3 fuldmagtige,
som maa være norske statsborgere. Advokat eller
sakfører maa ikke brukes som fuldmagtig uten ret-
tens samtykke. Enten vil kunne bli godkjent
av retten. § 20.

Forberedelsen av sak.

5. Forberedelsen av sak til partene
nø 1. Krav om behandling av tristemaal ved Ar-
beidaretten sendes skriftlig til rettens formand.
2 avskrifter vedlegges, heri ikke medregnet.

Størrelsen Klagen skal indeholde følgende:

- a) Begge parters fulde navn og adresser beviser
- b) En fremstilling av saken og de krav, som vil bli
fremsat. Det har at indholde:
 - c) De indsigelser, som vil bli fremsat mot noget rets-
medlems gildhet.
 - d) Opgave over, om beviser agtes benyttet, hvordan de
har med sig, hvilke vurder. De kan pålægges at
takkes skaffet tilveie og hvad der agtes godt gjort
ved dem.
 - e) Opgave over de beviser, som ønskes fremskaffet av
motparten eller ved rettens hjælp.
 - f) Forslag med hensyn til tid og sted for sakens be-
handling. Det fastsætter selv formanden for be-
handling.

Er der mangler ved klagen, skal formanden
snarest mulig gjøre klageren opmærksom paa, hvilke
de er og hvordan de bør rettes.

handlingen av saken.

2. Er klagen iorden, sender formanden uten ophold den ene avskrift til Arbeidsraadet og den anden til iniklagede. Samtidig anmoder formanden iniklagede om at fremsette sine mulige bemerkninger til kleggen inden en viss frist.

3. Saasnart formanden har mottat iniklagedes bemerkninger eller saasnart den frist er utløpet, som blev git iniklagede, beramner formanden tid og sted for sakens behandling. Rettsmøtet kan holdes ogsaa utenfor rettens faste sate.

eller nogen anden sitter inde med eller ikke
4. Formanden varsler de øvrige medlemmer av
sig i selskab med retten. Likesaa varsler han varmand, hvis der
mot noget medlems gildhet er ikke fremsat indsi-
gelse, som han antager vil kunne bli godkjendt
av retten.

5. Formanden utfører stevning til parter-
ne og fastsetter varselefristen, som ikke maa
være under 48 timer og ikke over otte dage -
den nødvendige reisetid heri ikke medregnet.
Stevningene forkynnes paa vanlig maate.

I stevningerne opgives, hvilke beviser
hver part skal ta med sig og hvilke forenings-
medlemmer de har at indkalde.

eller med os, hvis retten tror det.
6. Formanden indstevner ^{de} vidner og sakkynige,
som han finder bør avhøres. De kan paalægges at
nyte med aftens varsel, den nødvendige reisetid
ikke medregnet.

§ 21.

Formandlinien i offentlighed.

Saksbehandlingen.

Formanden leder forhandlingerne.

Retten fastsætter selv formerne for be-
handling, hvilke formerne ikke kan være i over-
nings- eller foreningshemmeligheder eller andet,

handlingen av saken.

§ 22. Retten skal sørge for, at saken i enhver henseende blir fuldt oplyst, ogsaa om indklagede ikke møter.

Den kan indhente forklaringer av parter og av enhver anden, hvis prov kan være av betydning for saken. Vidnepligten er den samme som i almindelige borgerlige saker.

Retten kan indhente uttalelser fra sakkyndige. Den kan forlange sig forelagt dokumenter, forretningsbøker og andre bevisligheter, som part eller nogen anden sitter inde med eller kan satte sig i besiddelse av. Den kan kræve efterset regnskapsbøker eller andre bevisligheter og kan paalægge part eller vidne at gjøre optegnelser derom.

Retten kan enten selv eller ved et eller flere af sine medlemmer eller ved opnåvnte sakkyndige foreta syn og granskning, hvorunder også redskaper kan kræves brukt, maskiner sat igang og arbeidsmater påvist.

Retten kan paalmægge enhver af de almindelige underretter at foreta bevisoptagelse til bruk for saken. Paastands-

Vidner og sakkyndige stadsfører sine forklaringer med forsikring paa øre og samvittighet eller med ed, hvis retten krever det. Døllingerne skal optages med im. § 22.

Klagerens fraver.

Om klageren ikke møter, kan indklagede kreve saken fremmet.

1. Rettenes øvgjeld. § 23. Træffer ved stans-

Forhandlingernes offentlighed.

Forhandlingerne færes for aapne øre, hvis ikke retten anderledes bestemmer. Ørene bør lukkes, når forhandlingerne kommer ind paa forretnings- eller foreningshemmeligheter eller andet,

det som ikke bør komme til uvedkommendes kundskab.

Part eller partsfuldmægtig kan utelukkes fra at høre paa forklaring, overvære syn og sabenbare fælles samfundsmønster underlagt granskning eller gjøre sig bekjendt med fremmø. Om rettelser skal han opholdsligt underlagte bøker, dokumenter og bevisligheder, naar de parterne i aahfald hove.

Retten finder det nødvendig for bevarelsen av et nogen af parterne misinformert med res-forretnings- eller foreningshemmelighed.

De dele af fremlagte bøker, som ikke vedlægget ret, kravet må rettes til formanden inden kommer saken, skal retten forsegle.

Enhver som har været tilstede under forhandling, har opholdsligt at foretage sig handlinger for lukkede døre, kan retten vedtænde for samlet ret.

Kjendelse paalægge at bevare taushet om det, som er forhandlet, fuldstændig eller uklar, kan den rettes af den samlede ret efter krav fra en

§ 24.

af parterne og efter at den anden part er hørt.

Retsbok.

Sædant krav må være overlevert til formanden senest en i retsboken føres indtid og sted for

retsmøtet, navnene paa dommere, rettskriver,

4. Procesledende kjendelser og andre beslutninger og deres fuldmægtige, vidner og sakkyndigheder kan retten angjælle, hvis ingen er overlevet.

ret er til hinder for det.

Fremlagte dokumenter nævnes og forhandlingernes gang gjengives i korthet. Paastande, andragender og innsigelser indtages fuldstændig,

likesaa alle rettens avgjørelser.

Kjendelser, hvorved en sak aviseres eller tages under behandling, kan indberettes for Høiestoret, og

skal optages med hurtigskrift.

skal der foretages ved varslene utisp uten hensyn til sessionerne. § 25.

Anhæftet: Rettens avgjørelser. Den dag, kjendelsen blev avsluttet.

1. Rettens avgjørelser træffes med stemmekjendelser, hvorved Arbeidsretten tar en fierhet.

sak under behandling, kan passeres, før dom er

Dom skal avsiges snarest mulig, efter at

faldt, men uten oprettende virkning.

saksbehandlingen er avsluttet. Gaar der mere

Andre kjendelser af Arbeidsretten over et

end tre dage før dom avsiges, skal grunden til

dette navnes i dommen.

Dommen er ugaanklig, hvis den ikke er sagt.

2. Skrivfeil, regnfeil, uteatelser og andre aabenbare feil kan formanden rette paa embeds vegne. Om rettelsen skal han uopholdelig underrette parterne i anbefalt brev.

Er nogen af parterne misfornøjet med rettelsen, kan han kreve saken forelagt for den samlede ret. Kravet maa rettes til formanden inden en uke, efter at meddelelse om rettelsen er modtaget. Formanden har uopholdelig at forelægge rettelsen for samlet ret, for enhver paa denne etablierede ligget arbeidsavtale.

3. Er dommen ufuldstændig eller uklar, kan den rettes av den samlede ret efter krav fra en af parterne og efter at den anden part er hørt. Saadant krav maa være fremkommet til formanden senest en maaned, efter at dommen er avsagt.

4. Procesledende kjendelser og andre beslutninger kan retten omgjøre, hvis ingen erhvervet ret er til hinder for det.

Meldingskredse. Meldingsord.

§ 26.

Riket inddeltes Anke. Meldingskredse. Disse grunner fastsættes av Kongen, efter at Arbeidskjendelse, hvorved en sak aviseres eller tages under behandling, kan indbringes for Høiesteret, og skal der foretages ved varslets utløp uten hensyn til sessionerne.

Denne var valgt lagtages § 12.

Ankefristen er en maaned fra den dag, kjendelsen blev avsagt. § 29.

Kjendelse, hvorved Arbeidsretten tar en sak under behandling, kan paaankes, før dom er udtalt, men uten opsettende virkning.—

Andre kjendelser av Arbeidsretten samt dens vilkaar, ikke opnaas kraft mellem parterne,

domme er upsaankelige. Int for meglingsraad.

Dette skal ha § 27. medlemmer, - en fast meglingskrav, som utspringer av arbeidsavtaler.

1. Under sak angaaende tarifavtale kan inndales krav, som utspringer av arbeidsavtale, hvis dette krav vil finde sin umiddelbare avgjørelse ved dommen angaaende tarifavtalen.

2. Har Arbeidsretten i sin domsslutning fastslaat en viss forstaaelse av tarifavtale, er denne forstaaelse bindende for enhver paa denne tarifavtale bygget arbeidsavtale, som omfattes av tvistemaalet.

Omfatte tvisten bedriften i flere kredse, kan klagen rettes til meglingsraadet av disse.

Kap. III.

Hvis begge parter er forenede, kan klagen rettes til Meglings og voldgift, om den har mit maalet.

Klagen la A. Megling, om parternes meglingsmand, om parterne er enige.

§ 28.

Rettens meglingskreds d. Meglingskreds, skal saken behandles av den, som først mottok klage. Riket inndeles i fem meglingskredse. Disse grenser fastsattes av Kongen, efter at Arbeidsraadets uttalelse er inthentet.

I hver kreds skal der være en fast meglingsmand. Han beskikkes av Kongen for to aar om gangen. Ved valget iagttaes § 12. personer, som den ikke indeholde parternes navn og adresse samt arbeidstidens art.

Meglingsraad. Deres virkefelt.

- a) Hvis der under saadan arbeidstvist, som nevnes i
- b) § 1 nr. 7 b. (nyordning av arbeids- eller lønningsvilkaar), ikke opnaas enighet mellem parterne, kan

nevnes samt de krev, som der ikke kan opnås enighet
tvistemaalet bringes ind for meglingsraad.

- c) Ravnst ~~paa den, som parten foreslaas til medlem av~~ meglingsmand som formand og to andre meglere, opnevnt
- d) af formanden efter parternes forslag.
~~av behandlingen~~
av tvistemaalet.

§ 30.

Klageret. — De meglingsraad, som klage kan rettes til.

Meglingsklage kan fremsettes av en av parterne eller vedkommende regjeringsdepartement.

Klagen rettes til den faste meglingsmand i den kreds, hvor den eller de bedrifter ligger, som omfattes av tvistemaalet.

Omfatter tvisten bedrifter i flere kredse, kan klagen rettes til meglingsmanden i et av disse. Hvis begge parter er foreninger, kan klagen rettes til meglingsmanden i den kreds, hvor en av dem har sit sete. Klagen kan rettes til hvilken som helst meglingsmand, om parterne er enige.

Rettes klage til forskjellige meglingsmænd, skal saken behandles av den, som først mottekk klage.

Til meglere kan kun foreslaas norske statsborgere — mænd eller kvinder —, som er tretti år, er vederheftig.

Meglingsklagens indhold.

Fremstilles den av vedkommende regjeringsdepartement, kan den blot indeholde parternes navn og adresse samt arbeidstvistens art, eller være med.

Klage fra en av parterne skal indeholde:

- a) Parternes fulde navn og adresse
- b) En kort fremstilling av tvisten og dens aarsak, de forhandlinger som har vært ført, forhandlernes

navn samt de krav, som der ikke kan opnaas enighet om.

- c) Navnet paa den, som parten foreslaar til medlem av raadet. Meglingsmanden har uoppholdelig et overdriftsrettslig rett til at overvære.
- d) Forslag med hensyn til tid og sted for behandlingen av tvistemaalet, med emneindring til denne om inden en v. Meddoklager fra part skal følge to avskrifter.
- meddelinger samt foreslag til opnemelse av den § 32.

Edje mester.

Meglingsmandens ugildhet eller forfald.

Den faste meglingsmand er ugild til at behandle et tvistemaalet, naar han staar i saadant forhold, som i § 14 nævnt, en frist til meddele ham, hvormed han ikke kan forværlig, har han forfald eller

er han optat med meglingsmand i anden sak, underretter han nogen, som er foreslant til meddeling, om han uoppholdelig vedkommende regjeringsdepartement. En gylde levende krav, gir meglingsmanden vedkomme part en kort frist til myt forslag. Er dette enig i, at han ikke bør behandle tvistemaalet, overdrar det behandlingen til en anden fast meglingsmand eller til en, som beskikkes for anledningen. Basert derfra begge sider foreligger lovlig forslag, skal § 33. o., som er foreslatt, op-

Vilkaar for at være medlem av meglingsraad.

Udike lovlig forslag fremsatt inden de 15. februar kan kun foreslaas norske statsfrister, meglingsmanden har enten eller er der tiborgere - mænd eller kvinder - , som er tretti aar, og partene vedkommende op de 15. februar ikke er vederheftige og ikke fradsmt de borgerrettigheder, hvem de skal foreslaa, staa i enighed om kriterier, som nævnes i straffelovenes § 29. nr. 2. fri i alt valg.

De maa ikke ha optraadt for nogen av parterne under forhandlingerne om tvisten, maa ikke være i fast tjeneste hos forening, som er part, eller være medlem av saadan forening, og maa ikke være indehaver av bedrift, som omfattes av tvisten, eller være i fast tjeneste ved saadan bedrift, og indehaver partene paa den maa, som for tilføldet finnes.

der høvlig. Varslafrid § 34. var ikke overstige
tre dage. Forberedelsen av meglingssaken.

Regnet.

1. Meglingsmanden har uopholdelig at oversende en avskrift av klagen til Arbeidsraadet og en til indklagede med anmodning til denne om inden en viss kort frist, at fremsætte sine mulige bemerkninger samt forslag til opnåelse av den 3dje meglere.

Erl begjæringen om megling fremsat av vedkommende regjeringsdepartement, skal meglingsmanden gi begge parter underretning derom samt anno de dem om inden en viss frist at meddele ham, hvem de foreslaa til meglere.

Meglingsraadet er ikke forhandlings- og
2. Hvis nogen, som er foreslaat til meglere, ikke fylder lovens krav, gir meglingsmanden vedkommende part en kort frist til nyt forslag.-

Meglingsmandens avgjørelse er endelig.

3. Saasnart der fra begge sider foreligger lovlig forslag, skal de to, som er foreslaat, opnåves til medlemmer av meglingsraadet.

Erl ikke lovlig forslag fremsat inden de frister, meglingsmanden har sat, eller er der flere parter paa en av siderne og de ikke kan enes om, hvem de skal foreslaa, staar meglingsmanden fri i sit valg.

4. Samtidig med opnåelsen av de to meglere, berammer meglingsmanden tid og sted for raadets behandling av twistemalet. Møte kan holdes utenfor meglingskredsen.

Han varsler de to andre meglere og indkaller parterne paa den maate, han for tilfældet finner mesten ledet forhandlingerne.

Paa den maate og i de former, som det

der høvelig. Varselsfristen må ikke overstige tre dage, de nødvendige reisedage heri ikke medregnet.

Indkaldelse av vidner og andre, hvis forklaring kan være av betydning, sker efter § 20 nr. 6.

Om nogen af parterne ikke møter, skal veddet dog indhente da for tvistemåletnes utredning Meglerlæfte.

Meglingsraadets medlemmer skal før meglingen gi saadant læfte, som i. § 17 nævnt, dog kan det ikke avkresse vidner og sakkendige ed. § 35.

Formanden optager efter samma med vedkommende regjeringssparten den nødvendige skrivverk. Meglingsraadet er ikke forhandlings- og beslutningsdygtig, uten at samtlige tre meglere er tilstede.

Faar den faste meglingsmand forfald, som kan antages at ville strekke sig utover en uke, forholdes efter § 15, første avsnit.

Faar nogen anden meglere saadant forfald, som foran nævnt, opnævner den faste meglingsmand nyt medlem efter forslag fra vedkommende part.

Den meglingsmand som har paabegyndt sakens behandling, skal føre den til ende, selv om hans ordinære tjenestetid løper ut under saken.

1. Er der gaet en maaned siden meglingsmanden mottok meglingsklagen § 37. forlik endnu ikke kommet i stand, Parternes fuldmagtige. Meglingen sluttet.

Reglerne i § 20 om parters fuldmagtige

2. Sluttes forhandlingerne uten forlik, skal meglingsraadet inden tre dage sende int til vedkommende regjeringssparten en beretning om

Saksbehandlingen.

saken, Formanden leder forhandlingerne.

Paa den maate og i de former, som det

Denne beretning skal indeholde forslag
selv velger, skal meglingsraadet hurtig og omhyg-
gelig indhente alle de for tvistemalets utred-
ning nødvendige oplysninger og efter evne ~~søke~~ at
opnaa enighet mellem parterne om et mindelig og
rimelig forlik.

Om nogen av parterne ikke møter, skal raa-
det dog indhente de for tvistemaletenes utredning
og bedømmelse nødvendige oplysninger.

Til fremme av sine undersøkelser har raa-
det saadan myndighet som i § 21 nevnt, dog kan det
ikke avkraeve vidner og sakkyndige ed.

Formanden antager efter samraad med vedkom-
mende regjeringsdepartement den nødvendige skri-
verhjelp.

Efter denne forslaget, berører meglings-
manden et nytte maalet ~~paa~~ til oprettelse av
tarifavtale.

§ 39.

Forhandlingernes offentlighet.

Gjenoptagelse.

Raadet avgjør, før saksbehandlingen begyn-
der, om forhandlingerne skal være offentlige.

Besluttes de ført for aapne døre, maa dog
§ 23 iagttaas, naar fire uker siden meglingen sluttet,

uten at tvisten § 40. er løst, skal meglings-
raadets ~~forhandlingsrapport~~ Meglings avslutning, til nye forhand-
linger.

1. Er der gaat en maaned siden meglingsmannen
mettok meglingsklagen og er forlik endnu ikke kom-
met i stand, kan hver av parterne kræve meglingen
sluttet. Har meglingsraadet avvist et tvistemål,

2. Sluttes forhandlingene uten forlik, skal
meglingsraadet inden tre dage sende ind til ved-
kommende regjeringsdepartement en beretning om
saken, dens aarsaker og gjenstand. ~~meddelet er~~
~~upsænkelige.~~

Denne beretning skal indeholde forslag til løsning af tvistemaalene.

Er der uenighet inden raadet om beretningens indhold, kan mindretallet gi eerskilt uttalelse.

3. Departementet kundgjør beretningen paa at ~~at~~ ^{at} meglingsraadet forbi, kan de i faller-
skap bringe anden arbeidsavtale, som i § 1 nr. 8 b.
navn (avtale om arbeid- og lønningsvilkår).
Vedtagelse av raadets forslag.
Ind for en uge fra dags dato.

Vil nogen af parterne, efter at meglingen er sluttet, godkjende meglingsraadets forslag til tvistemaalets løsning, kan erklaering derom sendes til meglingsraadets formand. Denne sender en avskrift af erklaeringen til den anden part. Godkjender ogsaa denne forslaget, beramner meglings-
raadet et mæte mellem parterne til oprettelse af
tarifavtale.
Utvælg skal bestaa af tyve mænd el-
ler kvinder.

42. Forslag til det øre utvalg avgives af "Ar-
beidernes Engelske Interessenter's sekretariat,
forslag. Om meglingen er sluttet, kan parterne be-
gjøre den gjenoptat.

Er der gaar fire uker siden meglingen sluttet, uten at tvisten endnu er løst, skal meglings-
raadets formand opfordre parterne til nye forhand-
linger. Hvis ikke inden en av dette fastsat frist, gaar
vedkommende styres på 43. over til Arbeids-
raadet.

Anke.

Har meglingsraadet avvist et tvistemaalet, kan avvisningskjendelsen indankes for Arbeidsretten. Ankefristen er 14 dage, regnet fra den dag, da kjendelsen blev avsagt. Dette og nu sendt ind-
bold. Andre kjendelser av meglingsraadet er beg-
upaaankelige. Den sendes med en avskrift til Arbeids-

rettens for B. Voldgift.

Har tvistemålet vært ført for moglingsraad, skal voldgiftet vedtages ved hjælp av enkrift § 44.

Adgang til voldgiftsbehandling.

Voldgiftsretten sammensætning.

1. Er mogling avsluttet eller enes parterne om at gaa moglingsraadet forbi, kan de i fellesskap bringe saadan arbeidstvist, som i § 1 nr. 8 b. nævnt (nyordning av arbeids- og lønningsvilkaar), ind for en voldgiftsret paa 5 medlemmer.

Arbeidsretten formand skal være rettens formand. De 4 andre medlemmer opnævnes af formanden efter forslag fra hver av parterne.

2. Vedkommende regjeringsdepartement istandbringer for hvert aar to utvalg av personer, som er skikkede og villige til at være voldgiftsmænd.

Hvert utvalg skal bestaa av tyve mænd eller kvinder. Hverdien selv ugyld eller har forfald, følges. Forslag til det ene utvalg avgives av "Arbeidernes faglige landsorganisation"s sekretariat, forslag til det andet av "Norsk Arbeidsgiverforenings" Centralstyre.

Valgbare er norske statsborgere, som fylder kravene i § 12. og sted for salgs behandling.

Er ikke lovlig forslag inkommet til departementet inden en av dette fastsat frist, gaar vedkommende styres forslagsret over til Arbeidsraadet.

For nogen av § 45 nævnte medlemmer forfald under Kravet om voldgiftsbehandling i § 6, tredje avsnitt.

Krav om behandling av tvistemål ved voldgiftsret skal være skriftlig og av saadant indhold, som i § 37 nævnt, samt undertegnet av begge parter. Den sendes med en avskrift til Arbeids-

rettens formand.

Under Har tvistemalet været fore for meglingsraad, skal som bilag følge en rettkjendt avskrift av meglingsklagen samt utskrift av meglingsraads mottebok, og angripes paa grunn av mangler ved voldgiftsavtales. § 46.

Begge Ugilde voldgiftsmænd. Hat et tvistemalet under behandling som voldgiftssak, som har en part indsigelse at gjøre mot formanden eller mot de voldgiftsmænd, som den anden foreslaa, skal indsigelsen fremsettes samtidig med voldgiftskravet.

Finder formanden, at nogen af de som er foreslaaet, er ugild efter § 14, anmelder han vedkommende part om at foreslaa en anden. Efterkommes ikke anmeldningen inden den fastsatte frist, opnævner formanden det manglende medlem og av samme utvalg som den ugilde.

Er formanden selv ugild eller har forfald, følges § 15, 1ste afsnit.

Arbeidsretten kan brugt ind for voldgiftsret uten at den er behandlet ved mang-

Saaanart retten er gyldig sammensat, berammer formanden tid og sted for sakens behandling.

I øvrig gælder om voldgiftsretten, hvad som for Arbeidsretten er fastsat i §§ 16, § 17, § 18, § 19, § 20, 4de, 5te og 6te afsnit, § 21, § 23 og § 24.

Faaer noget av de opnævnte medlemmer forfald under sakens behandling, forholdes efter § 36, tredje afsnit.

§ 48.

Voldgiftsrettens avgjørelser.

Voldgiftsdømmen skal ha domsgrunde. Den 1. Enke pligter til at føre sin virke for Arbeids-

underskrives av samtlige voldgiftsmænd.), som er
nedsat Paa voldgiftsrettens avgjørelser finder § 25 og § 26 tilsvarende anvendelse. Voldgifts-
dommen kan ikke angripes paa grund av mangler ved
voldgiftsavtalen, og jernbane eller 500 km. med

dampsk. Negter Arbeidsrettens formand at ta et tvi-
stemaal under behandling som voldgiftssak, skal
han avsige Kjendelse, som kan paaankes efter § 26,
1ste avsnittet omelig magtpeanliggende, at et vidne
myster, kan rettens eller rådets formand paa ar-
beids vegne eller etter ansøkning fra en av partene
avvise dets mytepligt.

Kap. IV.

2. Enhver, som er § 49. maa paa rettsstedet el-
ler i marken Arbeidsstangen, paalagges at
framstille sig uten ophold for at avgj wiadnsbyrd.
Kan arbeidstvist bringes ind for Arbeidsret-
ten underliggende vidner kan den paalagges at møte
ten eller meglingsraad, maa den ikke søkes løst ved
arbeidsnedleggelse eller arbeidsstengning. Det sam-
me gjelder, saalenge arbeidstvist staar under be-
handling ved Arbeidsretten eller meglingsraad eller
ved voldgiftsret, saafrem tvisten er bragt ind for
voldgiftsret uten først at vere behandlet ved meglingsraad.

Saalenge arbeidsstans ikke maa iverksættes,
Salgning, skal de ved tvistens utbrudd bestaaende arbeids-
og lønningsvilkaar staa ved magt. mne i saken, er
arter opmuntret pligtil at gjøre tjeneste som
sakkyndig.

Dog har retten overhovedelig frie den,
Kap. V.
som passerer, at han skal gjøre tjeneste uten
vidner, sakkyndige. betyde, at vidner ikke formu-
nieres, som passerer § 50.

Salgning vidner. II godtgjørelse, som
utbetaas av statsminister og ministren after regjeringen
1. Enhver pligter at møte som vidne for Arbeids-

1. Straffeprosesslovens § 61.
retten, meglingsraad eller voldgiftsret, som er
nedsat i henhold til denne lov, naar han bor eller
opholder sig inden en saadan avstand fra retsstede-
det, at han før at naa dette ikke behøver at reis-
se over 600 km. med jernbane eller 300 km. med
dampskib eller 100 km. paa anden maate eller en
tilsvarende veilangde dels paa den ene dels paa
den anden maate.

Er det særlig magtpaalliggende, at et vidne
myster, kan rettens eller raadets formand paa em-
beds vegne eller efter ansøkning fra en av parter-
ne utvide dets mytepligt.

2. Enhver, som er tilstede paa retsstedet el-
ler i nærheten av det, kan av retten paalægges at
fremstille sig uten ophold for at avgå vidnesbyrd.
Tilstedevarende vidner kan den paalægge at myte
til ny tegtetid.

3. Vidne, som er indstevnt av rets- eller
raadsformand, kan av statskassen kræve godtgjør-
else efter straffeproceslovens regler om godtgjør-
else til vidner i lagmandsretssaker.

Arbeidspligtige vidner § 57. II.

Sakkyndige.

4. Arbeidspflichtige vidner tillægges fast op-
sig. Enhver, som pligten at vidne i saken, er
eftersom opnævnelse pligtig til at gjøre tjeneste som
sakkyndig. Medlemmer av arbeidret, meglingsraad

Dog bør retten saavidt mulig frita den,
som paaviser, at han ikke kan gjøre tjeneste uten
betydeligere ulempe for ham selv eller de forret-
ninger, som paahviler ham.

Sakkyndige har ret til godtgjørelse, som
utredes av statskassen og ansettes efter reglerne

i straffeproceslovens § 81, dvs. juli 1884. Meddelsedjene skal være de i denne lovs § 17 for hvert ette klassne bestemte.

Bevisoptagelse.

Bevisoptagelse skal fremmes hurtigst mulig, ved ekstraret om nødvendig. Vedkommende underdommer har paa embeds vegne at sørge for forretningens fremme. Vidner gives aftens vareel. Parterne indkaldes ikke, medmindre det er kravet i retsanmodningen, men dog ved ejendomssaken bestemte, at en av parterne eller de begge skal godtgjøre statskassen helt eller delvis dens utgifter ved behandling av tvistemål for Arbeidsretten.

Kap. VI.

Om kostninger ved tvistemål for Arbeidsretten. Denne regel gælder ikke for de saker som da under reglene for § 53, om kostninger i almindelige borgerske lønninger m.v. skal over på selv høre sine kostninger ved behandlingen af
1. Lønninger og honorarer, som tilkommer Arbeidsretten for arbeidsperson eller voldgiftsret, beidsrettens, meglingsraadenes eller voldgiftsrets formend og øvrige medlemmer, utredes av statskassen. Denne bærer også utgifterne ved formandenes kontorhold samt utgifterne til lokaler og skriverhjelp under møterne.

2. Arbeidsrettens formand tillægges fast aarlig løn. Meglingsraadenes formand skal ha fast aarlig løn samt et honorar for hver enkelt sak. De øvrige medlemmer av Arbeidret, meglingsraad eller voldgiftsret tilkjendes honorar for hver sak. Honorarerernes størrelse fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement.

3. Under reiser har medlemmer av Arbeidsretten, meglingsraad og voldgiftsret krav paa skyssvirket bil eller pass tilgode meddelelse omkring over-

og kostpenge etter lov av 10de juli 1894. Kostpengene skal være de i denne lovs § 17 for første klasse bestemte.

Pariforvalter.

§ 54.

Saksomkostninger.

1. Behandling av tvistemaal ved Arbeidsret, meglingsraad eller voldgiftsret, samt bevisoptagelser til bruk for saadan sak sker uten betaling.

Arbeidsretten kan dog ved kjendelse beslutte, at en av parterne eller de begge skal godtgjøre statskassen helt eller delvis dens utgifter ved behandling av tvistemaal for Arbeidsretten.

2. Omkostningerne ved tvistemaal for Arbeidsretten kan den ene part faa sig tilkjendt hos den anden efter reglene for saksomkostninger i almindelige bergerlige saker.- Derimot skal hver part selv bære sine omkostninger ved behandlingen av tvistemaal for meglingsraad eller voldgiftsret.

En regn over dørene etter denne paragraf, kan dog ikke tilføres paa vanlig maaet for gjenningen.

Kap. VII.

S t r a f f e b e s t e m m e l s e r .

§ 55.

Arbeidsstans.

1. Den som i strid med § 49 iverksætter eller deltager i arbeidsnedlæggelse eller arbeidsstansning, straffes med bøter. Disse kan for arbeidsgiver i gjentagelsestilfælde gaa til femtusen kroner.

2. Enhver som anstifter, opmuntrer eller medvirker til eller paa nogen maate understøtter saa-

dan arbeidsstans, som i § 49 nævnt, straffes med bøter.

§ 50.

Anmeldelse av forening. Tarifavtaler.

Med bøter straffes den, som forsømmer at
indsende til Arbeidsraadet anmeldelse ^{eller oppgave,}
~~med~~^{av forening.} ~~eller oppgave,~~
~~med~~^{av forening.} (§ 2) eller avskrift av tarifavtale (§ 3).

2. Uteblir vidne § 57. n gyldig grund at for-
sikre retten eller raadet eller forstyrre, kan
Fornærmelser og krenkelser inden ret eller raad.

Den som under retts- eller raadsmøte former-
mer retten eller raadet eller nogen, som møter
der, eller forstyrre møtet, krenker rettens eller
raadets verdighet eller ikke lyder paabud fra ret
eller raad eller deres formænd, kan utvises og straf-
fes med bøter.

Den som i et søksmålsskrift skriver noget
usæmlig eller noget formuelig mot retten eller
raadet eller nogen anden, kan straffes med bøter.

Om nogen dømmes etter denne paragraf, kan
han dog forfølges paa vanlig maate for gjerningen.

§ 58.

Den som ikke overholder paabud, etter § 23,
om taushet, kan straffes med bøter.

§ 59.

Vidner om betalede beløp, kan han straffes med
bøter og paalagges helt eller delvis at betale de
Vidner.

1. Uteblir vidne uten gyldig forfall, eller har
det ikke betimelig meldt forfall, eller forlater
det uten lov ~~møtet~~, før det er slut, kan det straf-
fes med bøter og paalagges helt eller delvis at be-
tale de omkostninger, som det har voldt.

Uteblir vidnet efter ny indkaldelse eller opfordring til at møte, kan det endnu en gang tillegges straf og skadebot.

Like med uteblivelse uten gyldig forfald regnes det, at et vidne møter drukken, saa det maa avvises.

2. Negter et vidne uten gyldig grund at forklare sig eller avlægge ed eller forsikring, kan det straffes med bøter og paalegges helt eller delvis at betale de omkostninger, som er voldt ved negtelsen. Det kan ikke dømmes til saadan straf og saadan skadebot mere end to gange i samme sak.

3. Like med negtelse av at gi forklaring regnes det, at et vidne ikke efterkommer paalag om at fremleggje, forevise eller gi adgang til en gjengstand eller efterse og gjøre utdrag av noget dokument eller lignende.

§ 60.

Sakkyndige.

Negter en sakkyndig uten gyldig grund at overta hævet, eller forsømmer han at gjøre noget, han pligter som sakkyndig, eller forlater han uten lov møtet, før det er slut, kan han straffes med bøter og paalegges helt eller delvis at betale de omkostninger, han har voldt.

Ved fortsat negtelse kan saadan straf og saadan skadebot tillegges én gang til.

Like med forsømmelse regnes det, at den sakkyndige møter drukken, saa han maa avvises.

§ 61.

Parter.

§ 59 blir at anvende likeoverfor part, som ikke efterkommer paalæg om at møte og forklare sig, fremlägge, forevise eller gi adgang til nogen gjenstand, eller efterse og gjøre utdrag av noget dokument eller lignende.

Kap. VIII.

§ 62.

Lovens ikrafttræden.

Denne lov træder i kraft den

